

KESKI-SUOMEN LIITTO

KESKI-SUOMEN KUNTIEN TILINPÄÄTÖKSET 2020

Pohjatietojen lähde: Tilastokeskus ja Kuntaliitto

3.6.2021 / Kirsi Mukkala

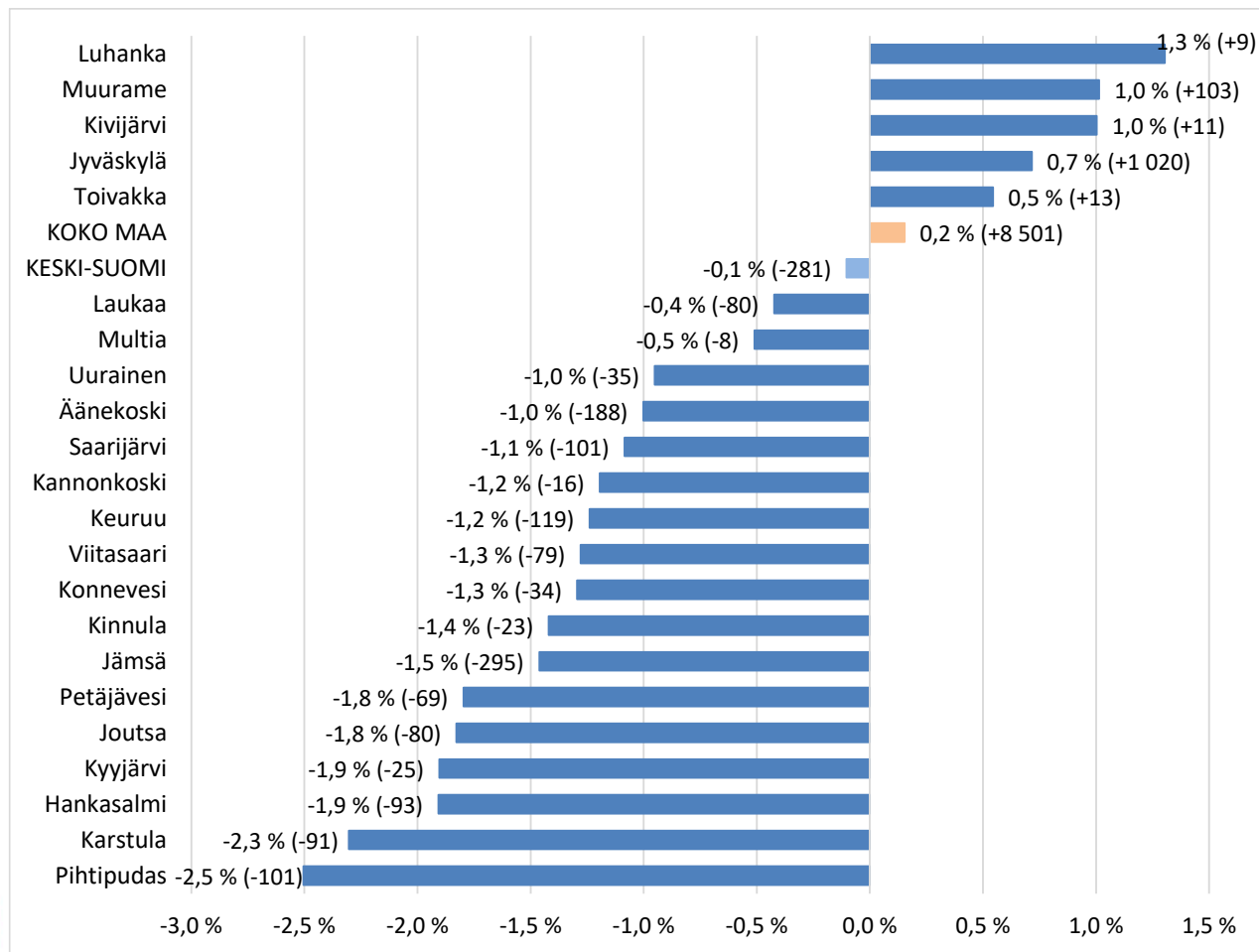

KESKI-SUOMEN LIITTO

Väestömuutos 2020, %

(suluissa muutos henkilömääränä)

Lähde: Tilastokeskus, Väestörakenne

Väestö 31.12.2020

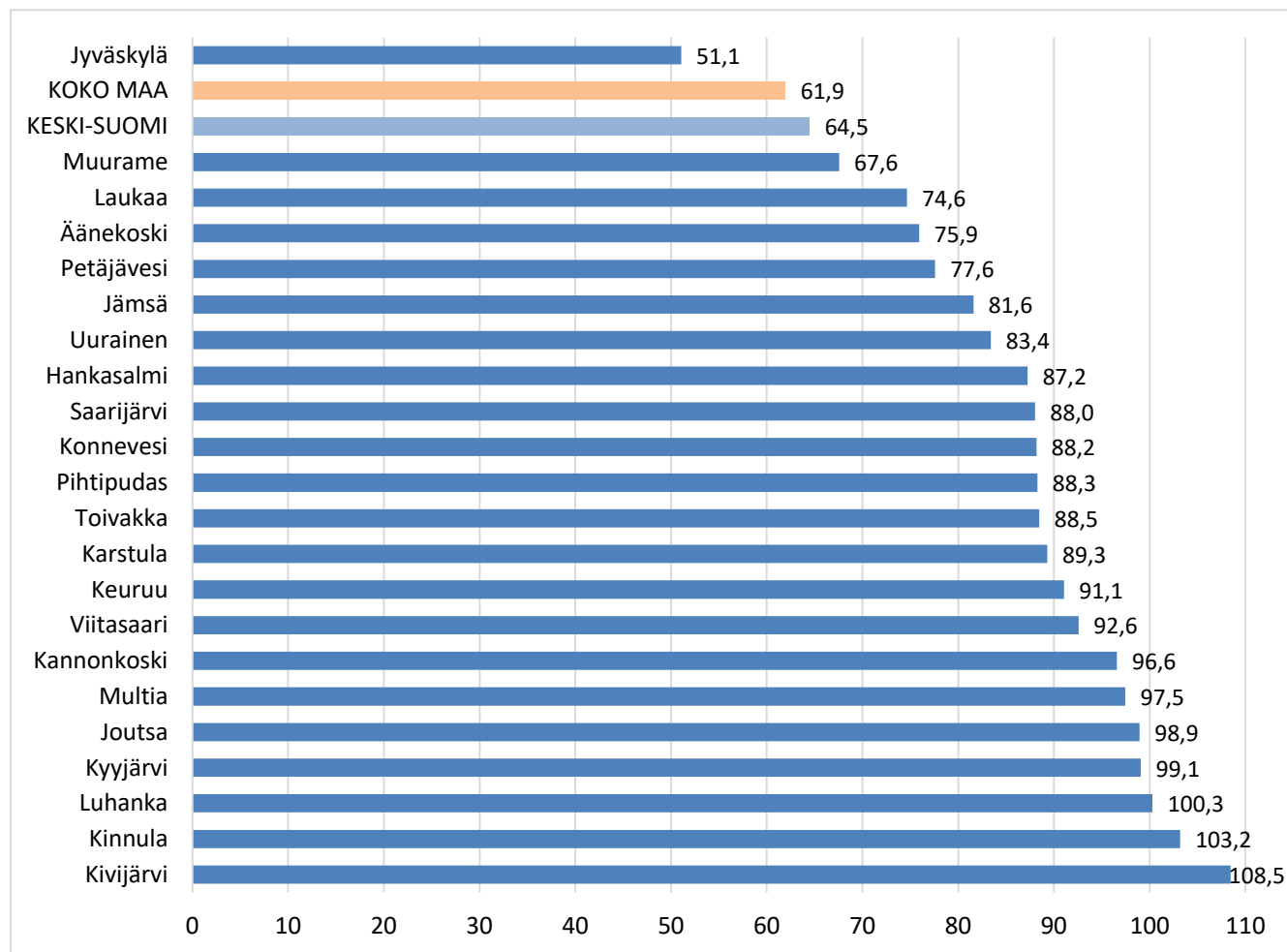
KOKO MAA	5 533 793
KESKI-SUOMI	272 617
Jyväskylä	143 420
Jämsä	19 887
Laukaa	18 823
Äänekoski	18 577
Muurame	10 267
Keuruu	9 486
Saarijärvi	9 208
Viitasaari	6 097
Hankasalmi	4 782
Joutsa	4 297
Pihtipudas	3 931
Karstula	3 858
Petäjävesi	3 772
Uurainen	3 646
Konnevesi	2 593
Toivakka	2 401
Kinnula	1 597
Multia	1 558
Kannonkoski	1 323
Kyyjärvi	1 288
Kivijärvi	1 107
Luhanka	699

KESKI-SUOMEN LIITTO

Väestöllinen huoltosuhde 2020, %

Alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden suhde työkäiseen (15-64-v.) väestöön

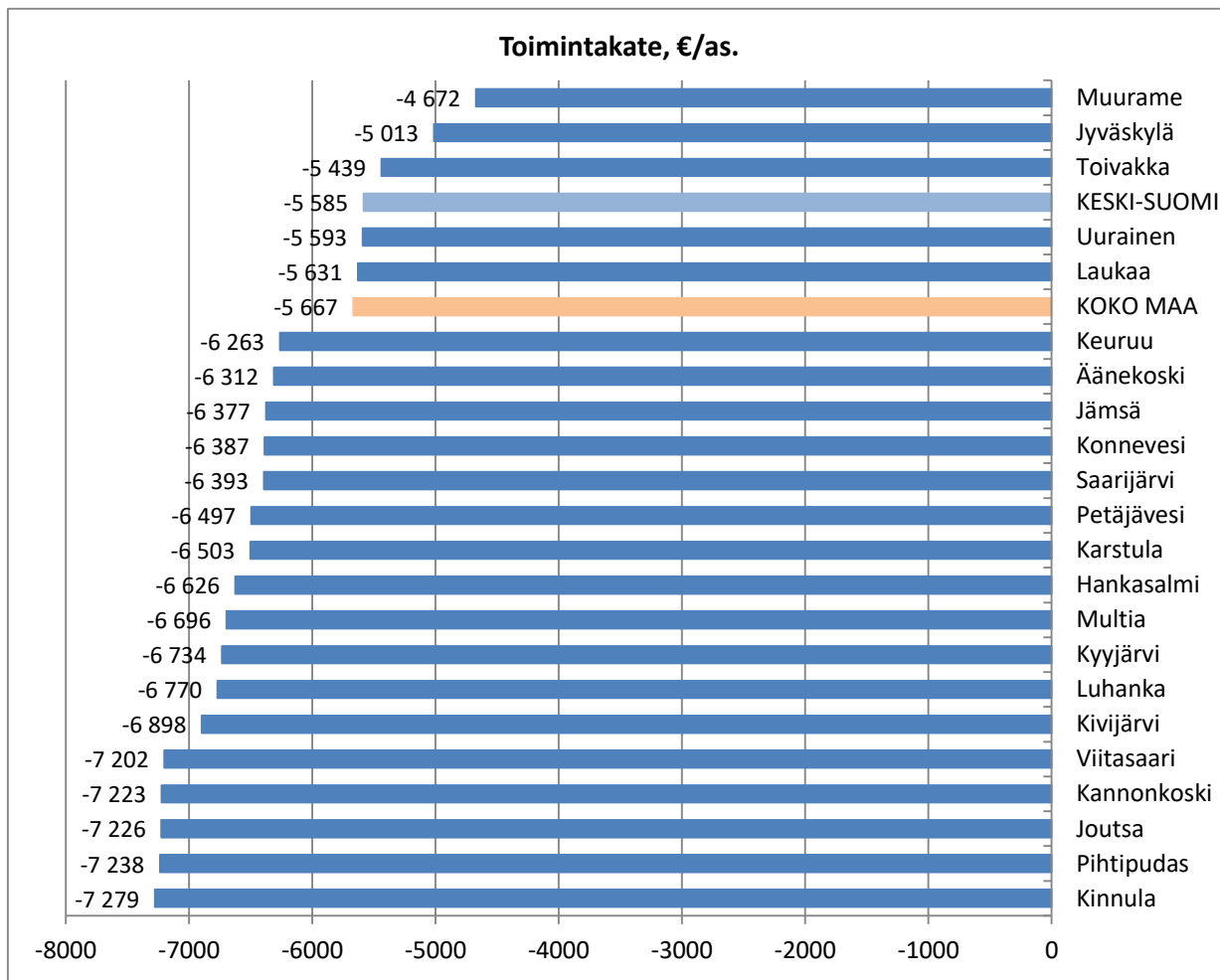
Kuntatalousvuosi 2020 Keski-Suomessa

- Kuntatalous vahvistui selvästi vuonna 2020 koronatukien, verotulojen kasvun sekä maltillisen menokehityksen ansiosta. Vuosi 2020 oli kuin peilikuva edellisvuoden madonluville.
- Verorahoitus kasvoi Keski-Suomessa yhteensä 10 %. Se kattoi toimintakatteen maltillisen heikkenemisen ja siivitti vuosikatteen ja tilikauden tuloksen selvään kasvuun.
 - Kunnallisverotulot kasvoivat Keski-Suomessa 4 % ja yhteisöverotulot jopa 11 %. Reippaan kasvun taustalla oli mm. vuoden 2019 verokorttiuudistuksen myötä vuodelle 2020 lykkääntynyttä kunnallisveroa sekä koronatukitoimena tehty kuntien yhteisöveron jako-osuuden nostaminen.
 - Valtionosuuksien 22 %:n kasvuun vaikuttivat merkittävästi kunnille kohdistetut koronapandemiaan liittyneet taloudelliset tukitoimet.
 - Keski-Suomen kunnissa toimintatuotot vähenivät 4,0 % ja kulut pysyivät lähes ennallaan (+0,5 %). Jopa 14 kunnassa toimintakate parani.
- Kuntien poistoista vuosikate kattoi Keski-Suomessa 141 %, mikä merkitsi huomattavaa vahvistumista edellisvuoden 24 %:sta.
- Keski-Suomessa kuntien lainakanta laski v. 2020, kun taas koko maassa lainakannan kasvu jatkui. Kuntien yhteenlasketut investoinnit kasvoivat Keski-Suomessa noin 5,4 M€ (+4 %) edellisvuodesta. Omavaraisuusaste, jolla kuvataan oman pääoman suhdetta koko pääomaan, oli 48 % (koko maassa 58 %).
- Vahvasta vuodesta huolimatta Keski-Suomen kuntatalous ei pärjää erityisen hyvin maakuntien joukossa. Hyvä vuosi ei myöskään mahdollista tilanteeseen tuodittautumista eikä vapauttanut kuntia pidemmän ajan talouspaineista.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Toimintakate 2020, €/as.

Toimintakate – toimintatuottojen ja -kulujen erotus – on Keski-Suomessa maakuntien pienimpien joukossa. Kuntien väliset erot ovat kuitenkin suuret. Vain keskus-seudun viisi kuntaa alittavat koko maan tason.

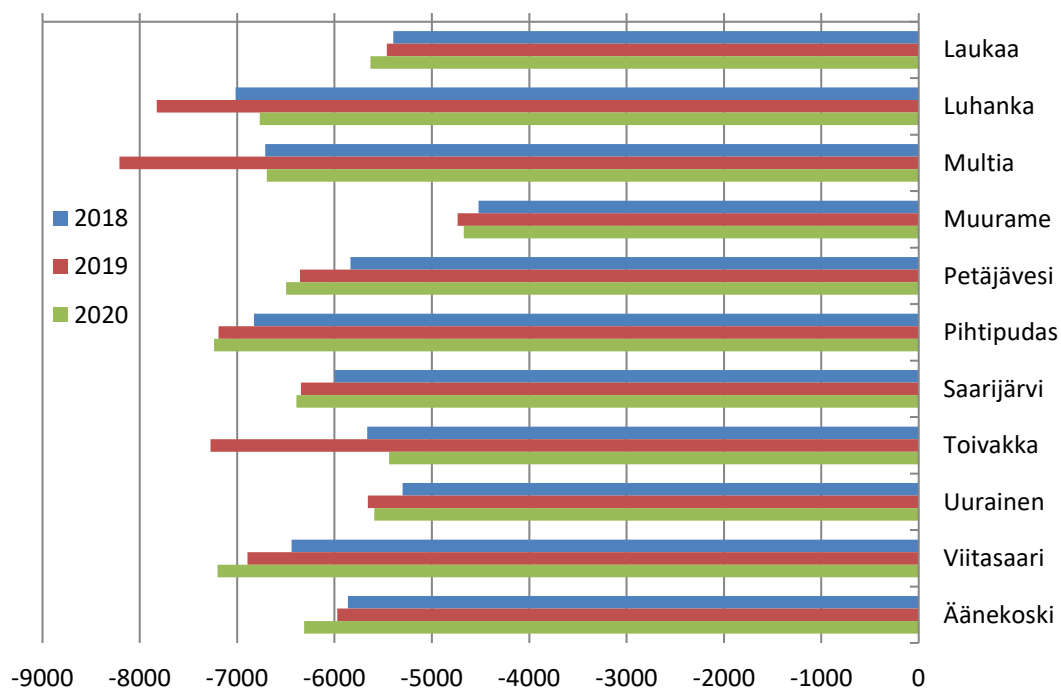
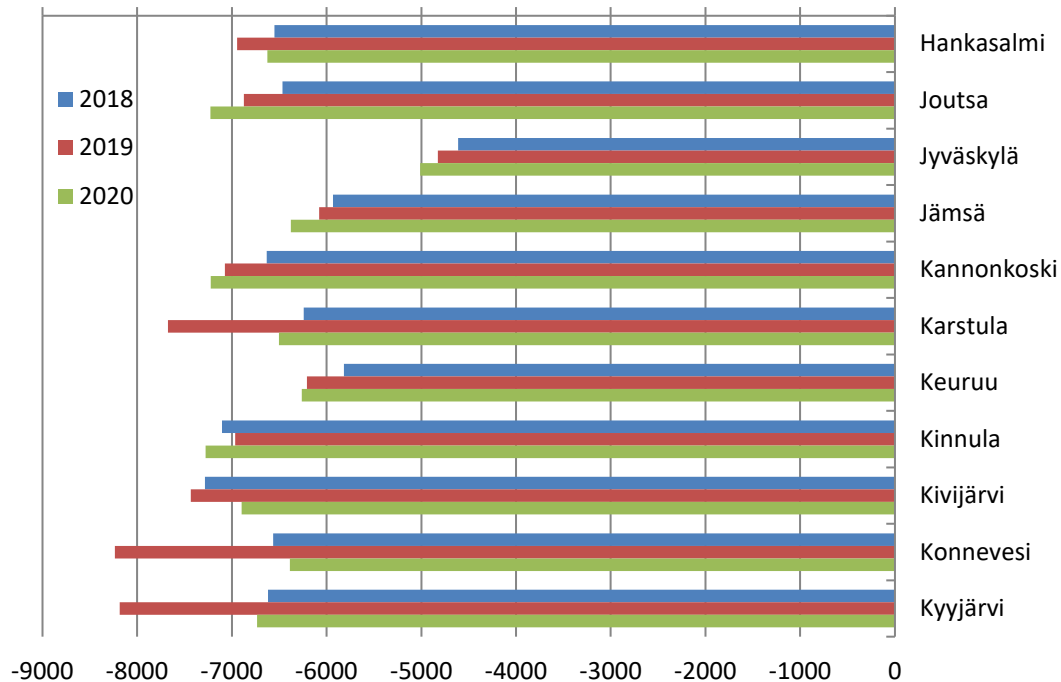

KESKI-SUOMEN LIITTO

Toimintakate 2018-20, €/as.

Koko maakunnan tasolla v. 2020 toimintakate heikkeni 1,5 % edellisvuodesta (koko maassa heikentymistä 2,8 %). Toimintatuotot vähenivät 4,0 % ja kulut kasvoivat 0,5 %. Kuitenkin 14 Keski-Suomen kunnassa toimintakate parani.

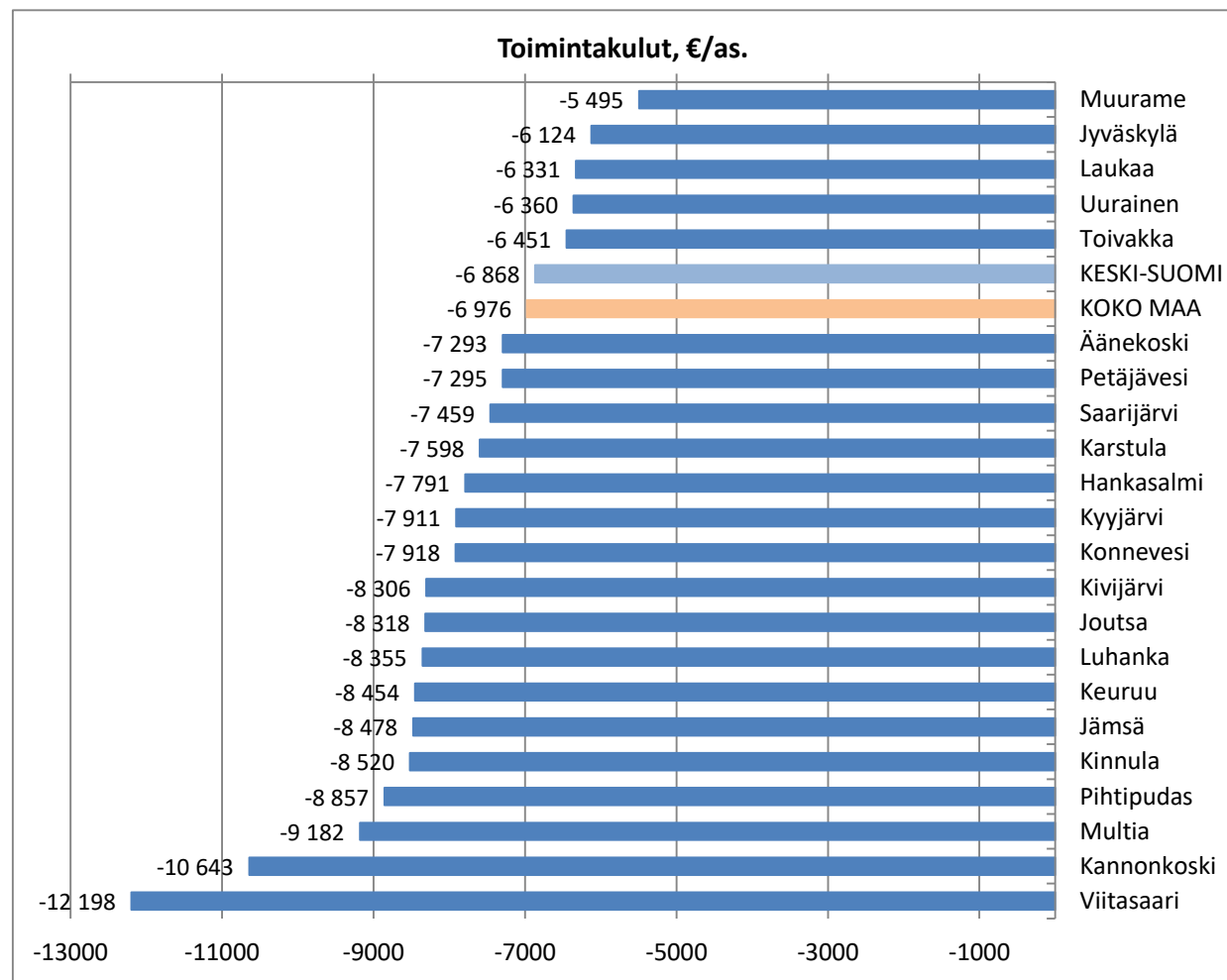
Vuonna 2019 Keski-Suomen Verkkoholding Oy:n omistajakunnissa (Konnevesi, Kannonkoski, Toivakka, Kyyjärvi, Karstula, Multia, Luhanka, Kivijärvi, Petäjävesi) kirjattiin takausvastausta johtuva pakollinen varaus, mikä vaikutti tunnuslukuihin. Pihtipudas kirjasi takauksia maksuperusteisesti v. 2020.

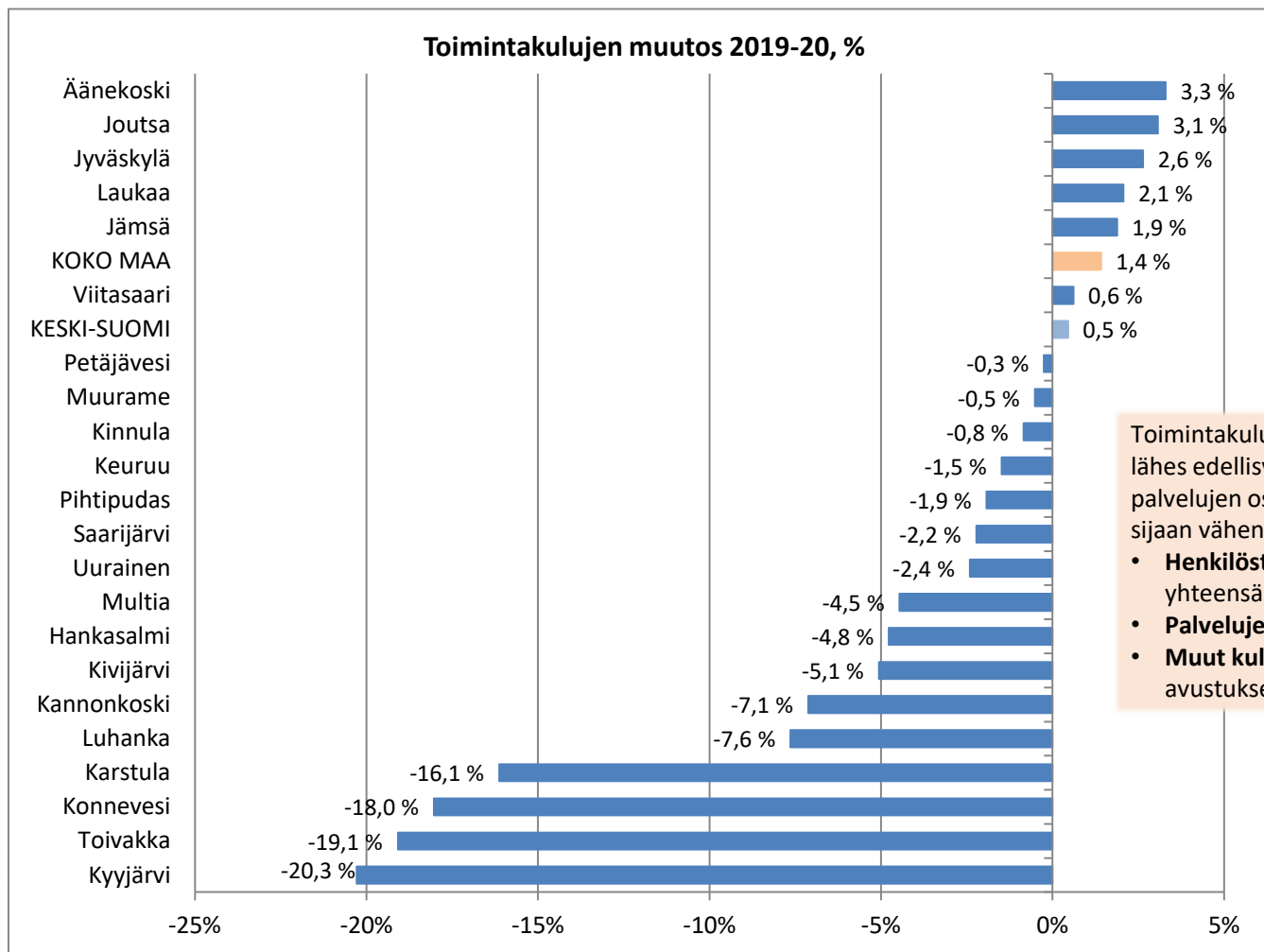
KESKI-SUOMEN LIITTO

Toimintakulut 2020, €/as.

Toimintakulujen muutos 2019-20, %

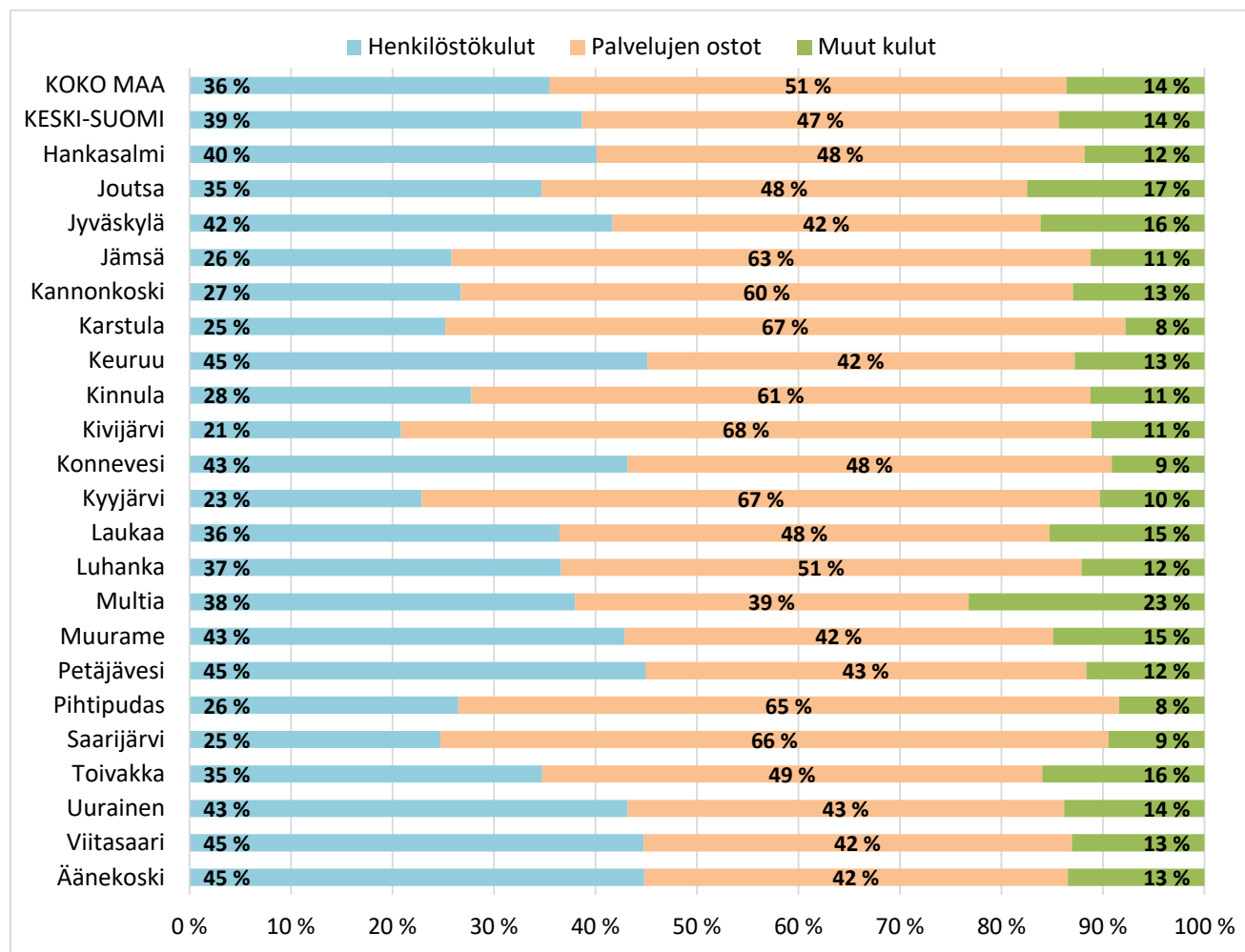

Toimintakulut pysyivät Keski-Suomessa vuonna 2020 lähes edellisvuoden tasolla. Henkilöstömenot ja palvelujen ostot kasvoivat maltillisesti. Muut kulut sen sijaan vähenivät:

- **Henkilöstömenot** kasvoivat Keski-Suomen kunnissa yhteensä +8,4 M€ (+1,2 %)
- **Palvelujen ostot** +8,6 M€ (+1,0 %)
- **Muut kulut** (aineet, tarvikkeet ja tavarat; avustukset; muut kulut) -8,5 M€ (-3,1 %)

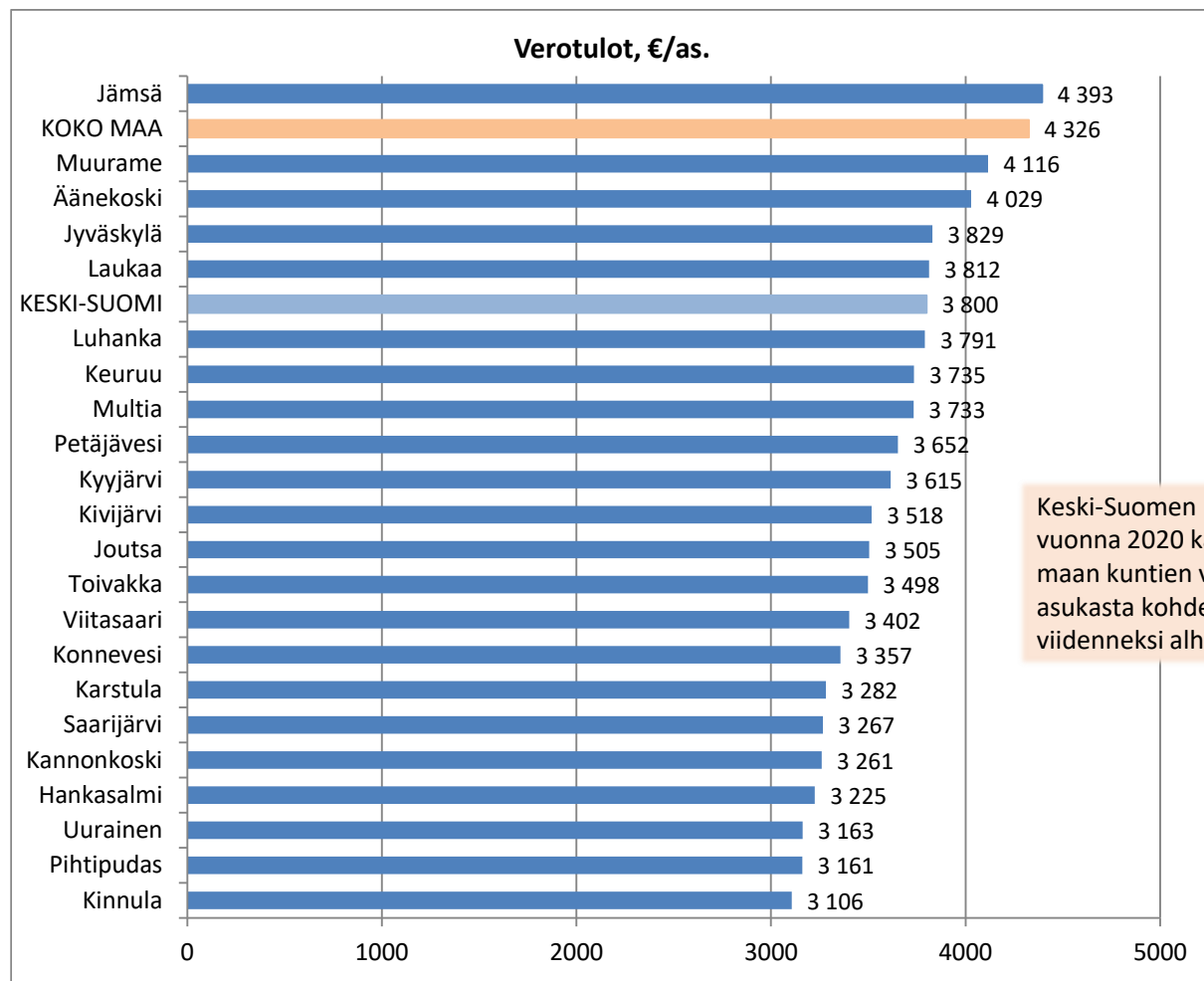

Toimintakulujen rakenne 2020, %

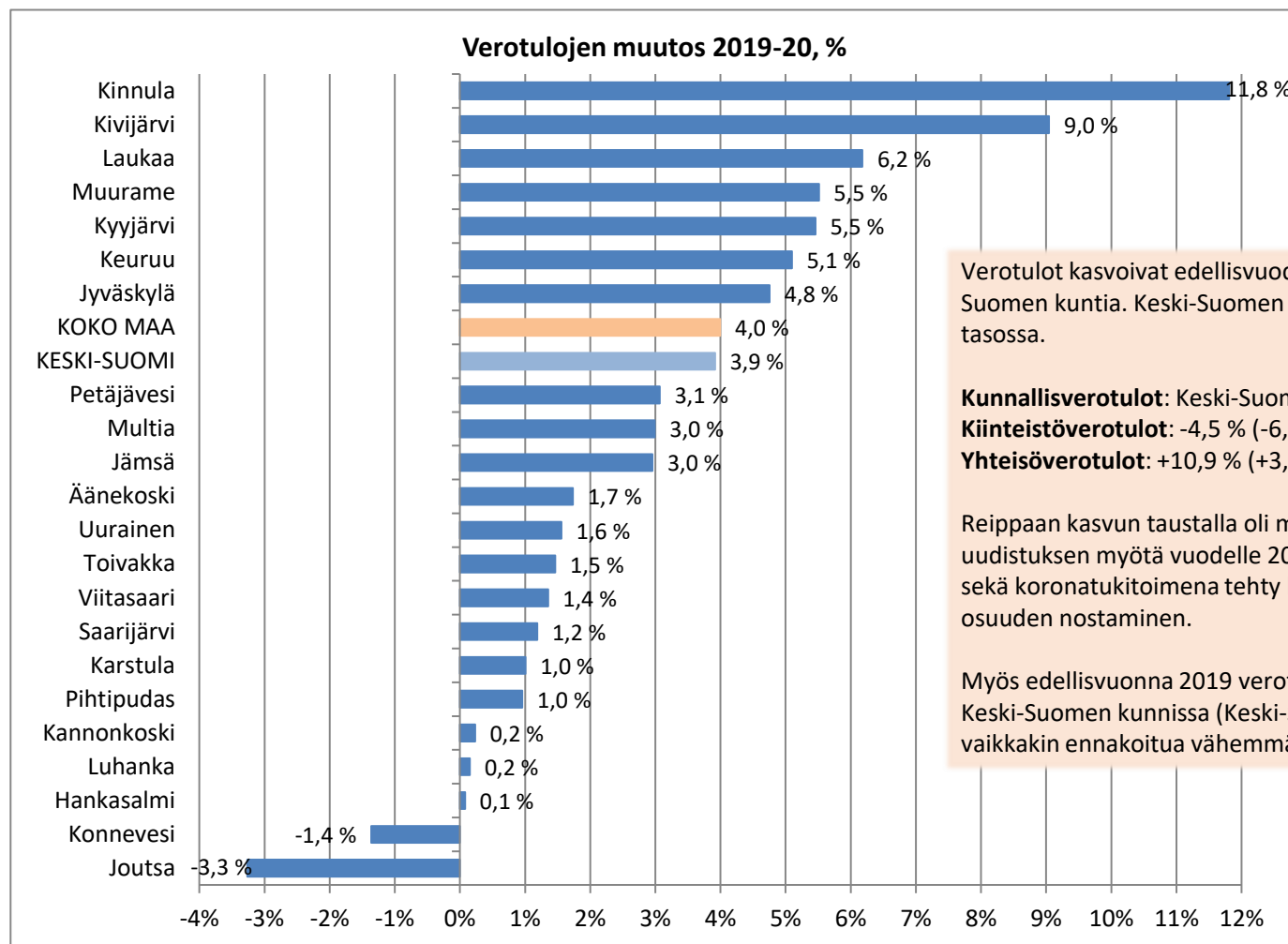
Verotulot 2020, €/as.

Keski-Suomen kuntien verotulot vuonna 2020 kattoivat 4,3 % koko maan kuntien verotuloista. Verotulot asukasta kohden olivat maakuntien viidenneksi alhaisimmat.

Verotulojen muutos 2019-20, %

Verotulot kasvoivat edellisvuodesta suurimmassa osassa Keski-Suomen kuntia. Keski-Suomen kasvuvauhti oli koko maan tasossa.

Kunnallisverotulot: Keski-Suomi +4,2 % (koko maa +5,1 %)

Kiinteistöverotulot: -4,5 % (-6,6 %)

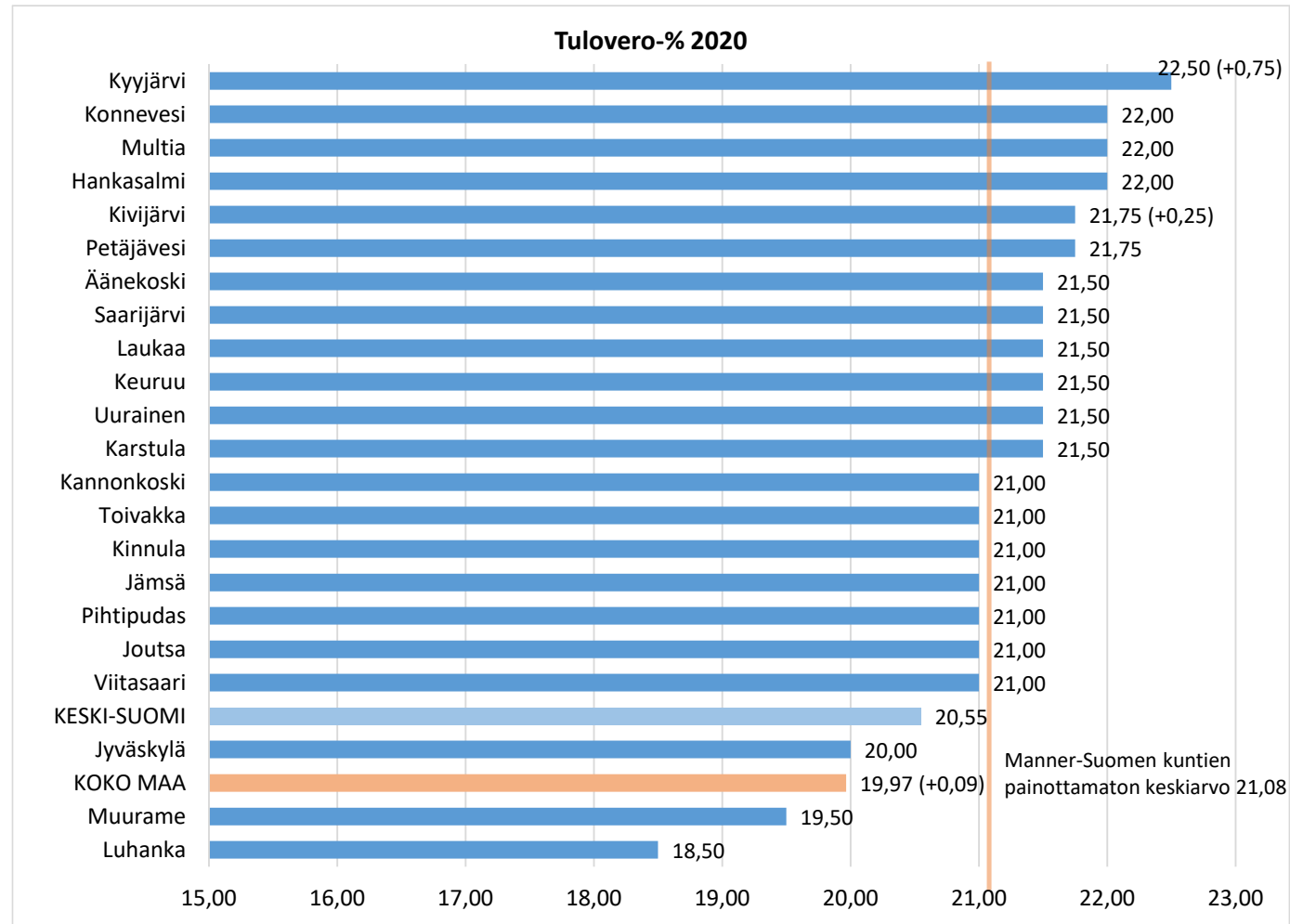
Yhteisöverotulot: +10,9 % (+3,0 %)

Reippaan kasvun taustalla oli mm. vuoden 2019 verokortti-uudistuksen myötä vuodelle 2020 lykkääntynyttä kunnallisveroa sekä koronatukitoimena tehty kuntien yhteisöveron jako-osuuden nostaminen.

Myös edellisvuonna 2019 verotulot kasvoivat lähes kaikissa Keski-Suomen kunnissa (Keski-Suomi +1,8 % ja koko maa +2,6 %), vaikkakin ennakoitua vähemmän.

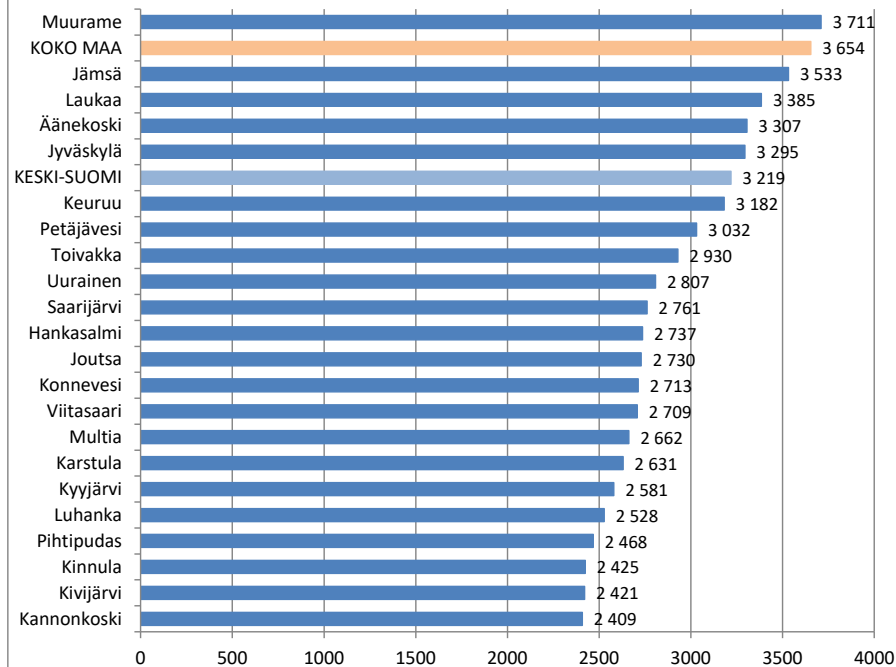
Tulovero-% 2020 (suluissa muutos edellisvuoteen, %-yksikköä)

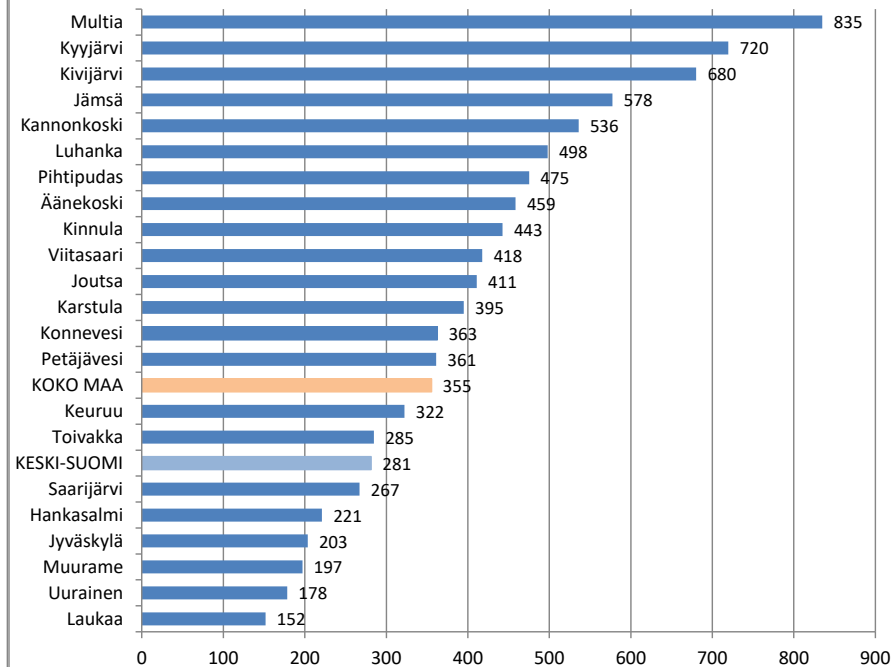

KESKI-SUOMEN LIITTO

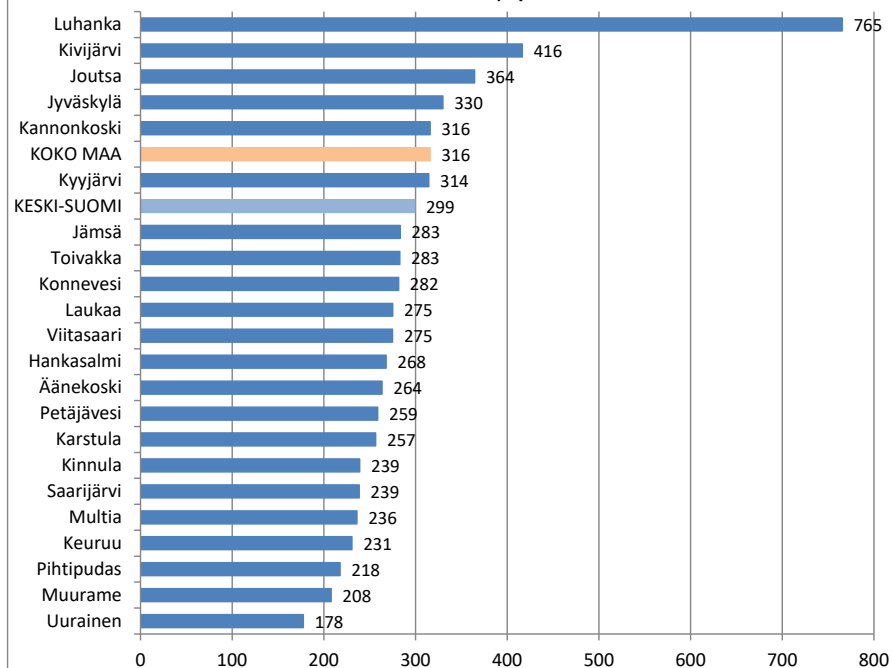
Tulovero, €/as.

Yhteisövero, €/as.

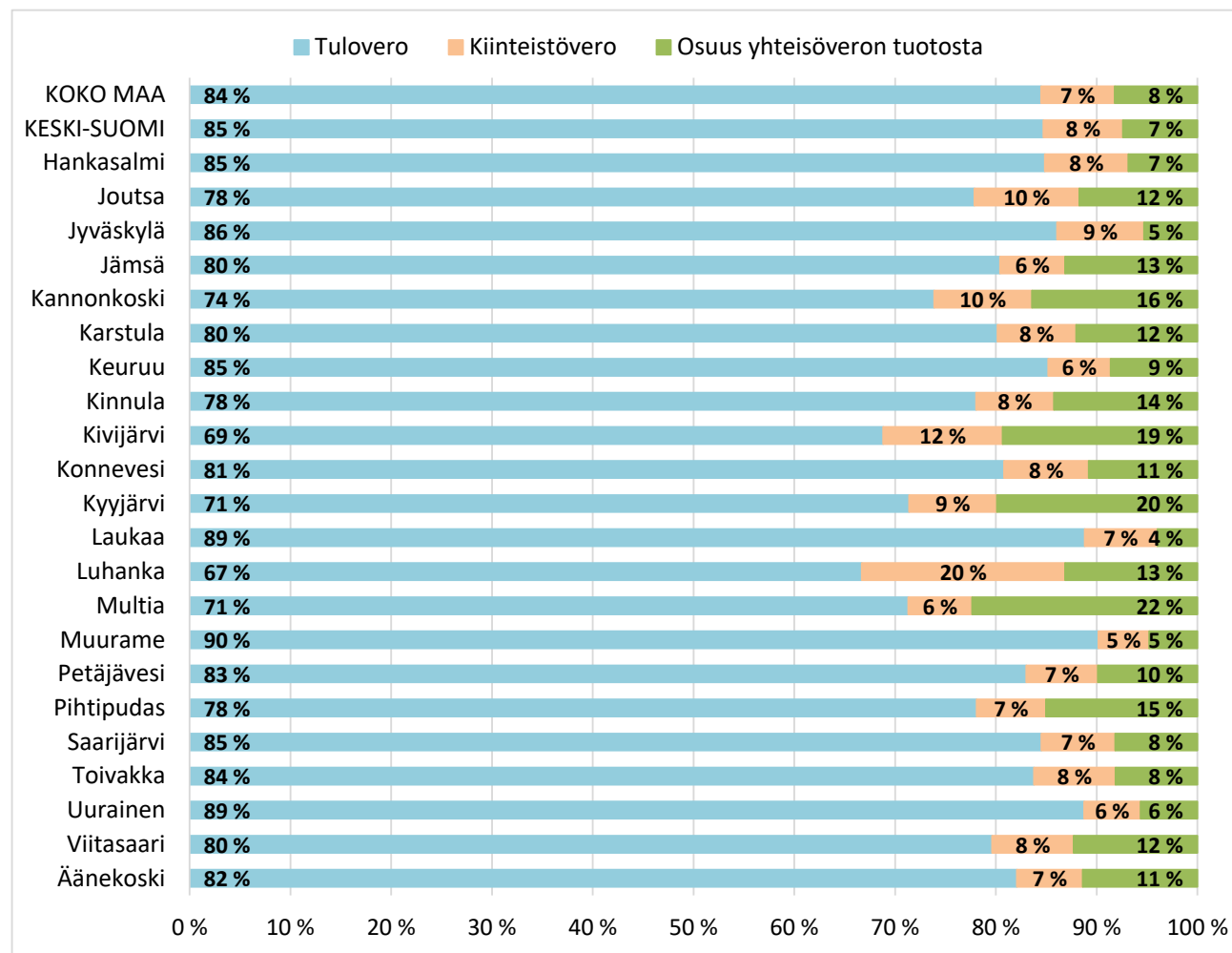
Kiinteistövero, €/as.

KESKI-SUOMEN LIITTO

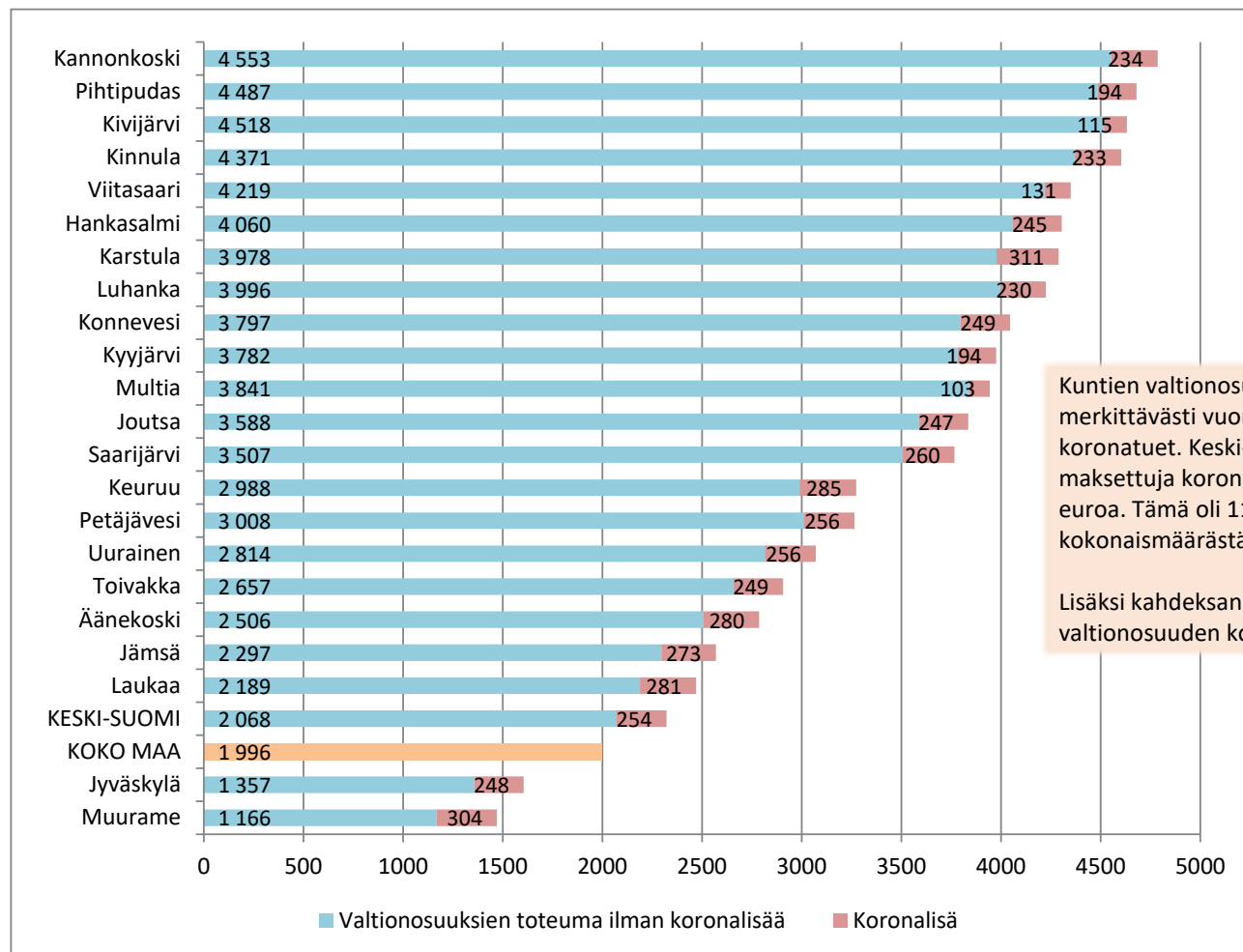
Eri verolajien osuus verotuloista 2020, %

KESKI-SUOMEN LIITTO

Valtionosuudet 2020, €/as.

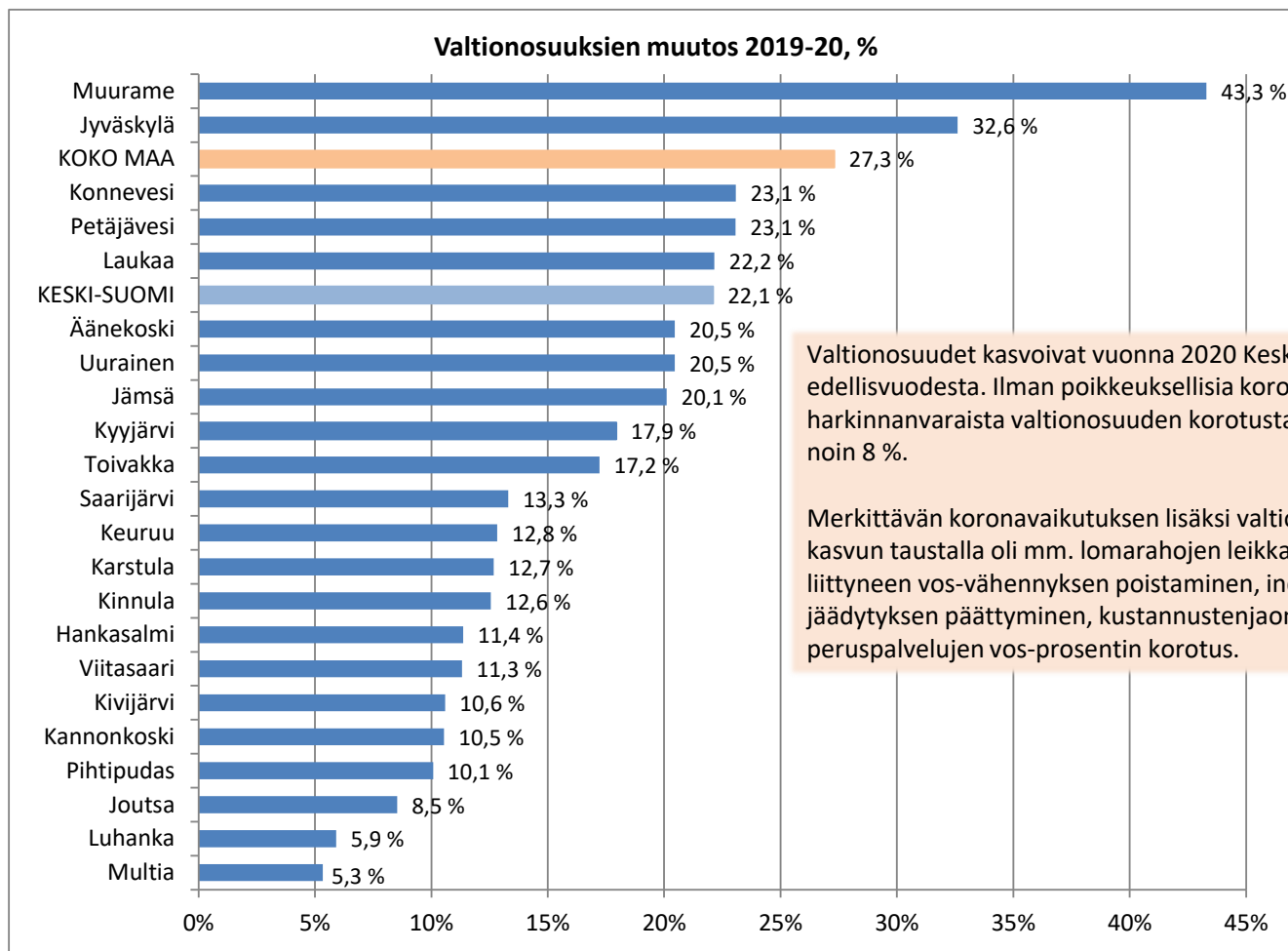
Kuntien valtionosuuksiin vaikuttivat merkittävästi vuonna 2020 myönnetty koronatuett. Keski-Suomeen valtionosuuksina maksettuja korontukia kohdentui 69 milj. euroa. Tämä oli 11 % valtionosuuksien kokonaismäärästä.

Lisäksi kahdeksan kuntaa sai harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta, yhteensä 3 M€.

- Tiedot koronalisästä on pyydetty Keski-Suomen kunnista erikseen. Koko maan osalta ei ole eroteltu koronalisää.
- Kahdeksan kuntaa sai vuodelle 2020 harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta: Hankasalmi (670 000 €), Kannonkoski (190 000 €), Karstula (545 000 €), Konnevesi (360 000 €), Kyyjärvi (180 000 €), Multia (220 000 €), Petäjävesi (530 000 €) ja Toivakka (330 000 €).

Valtionosuuksien muutos 2019-20, %

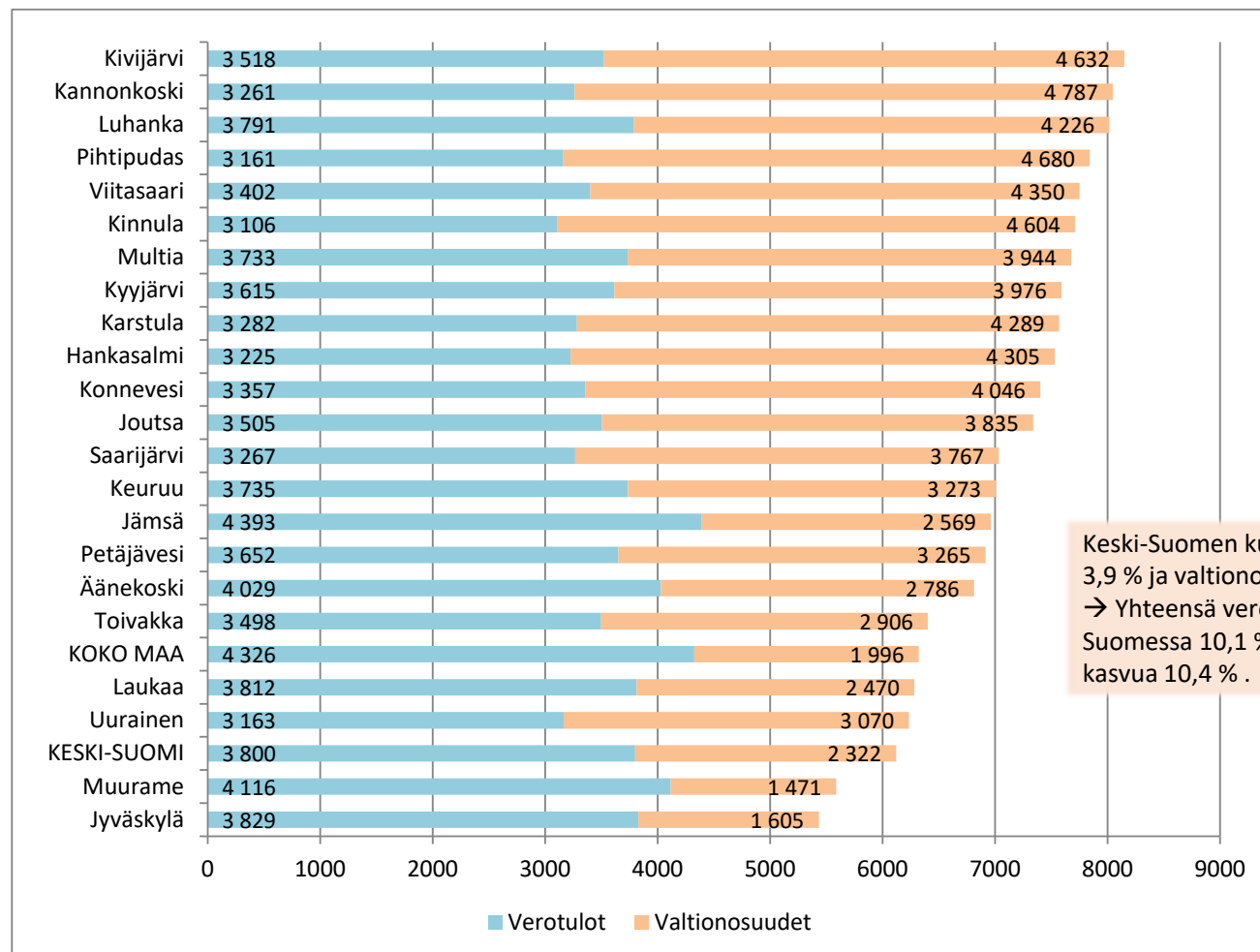

Valtionosuudet kasvoivat vuonna 2020 Keski-Suomessa 22 % edellisvuodesta. Ilman poikkeuksellisia koronaliisiä ja harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta kasvu olisi ollut noin 8 %.

Merkittävän koronavaikutuksen lisäksi valtionosuuksien kasvun taustalla oli mm. lomarahojen leikkaukseen (kiky) liittyneen vos-vähennyksen poistaminen, indeksikorotusten jäädytyksen päättyminen, kustannustenjaon tarkistus sekä peruspalvelujen vos-prosentin korotus.

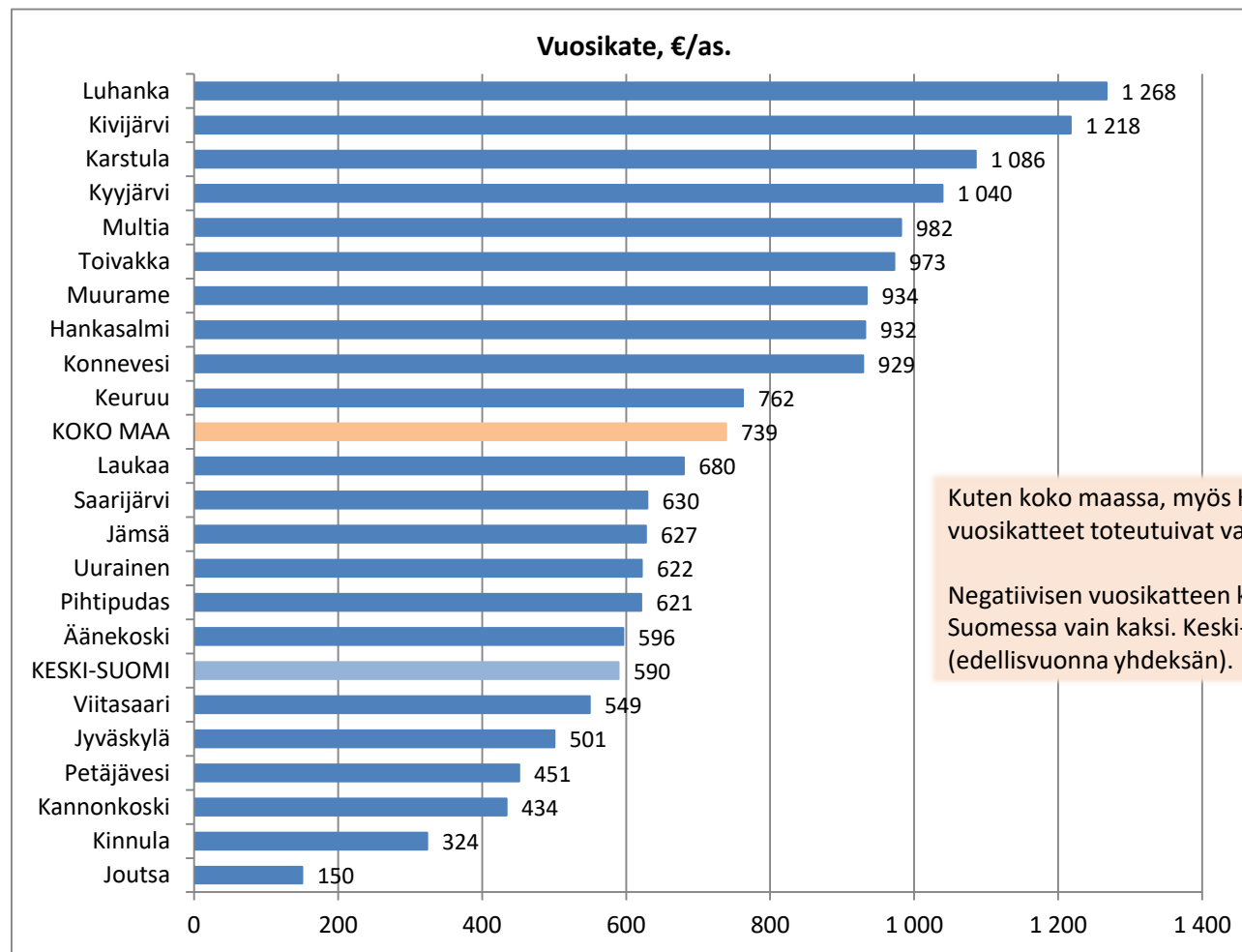
Verotulot ja valtionosuudet 2020, €/as.

Keski-Suomen kuntien verotulot kasvoivat 3,9 % ja valtionosuudet 22,1 %.
→ Yhteensä verorahoitus kasvoi Keski-Suomessa 10,1 %, mikä vastasi koko maan kasvua 10,4 %.

Vuosikate 2020, €/as.

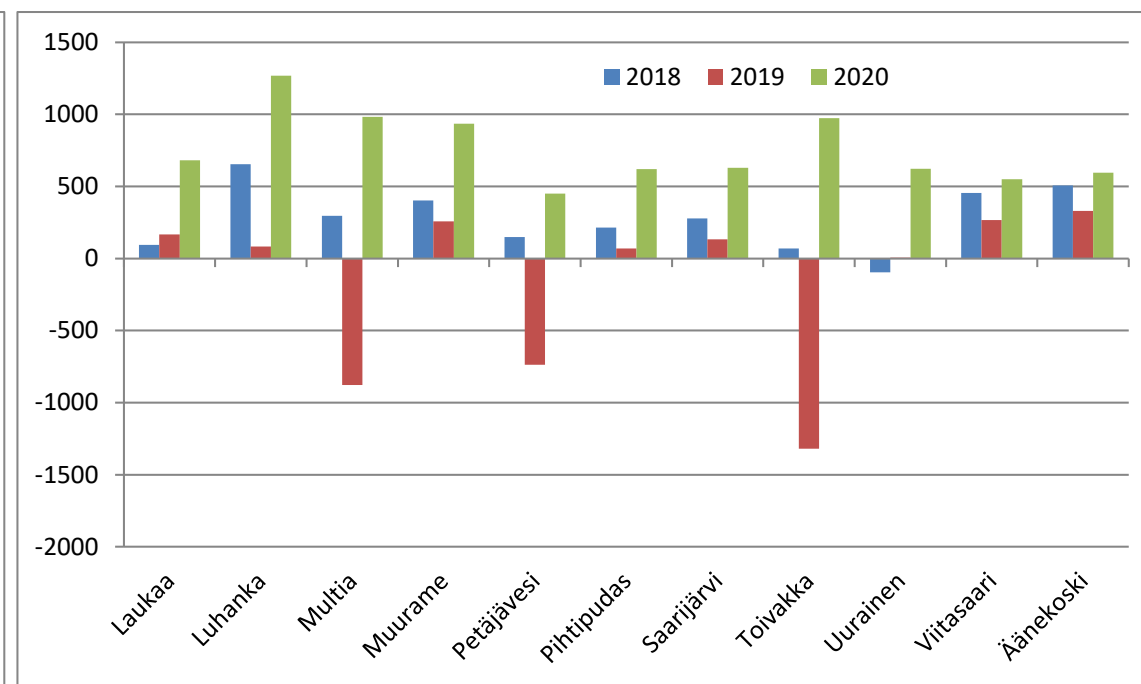
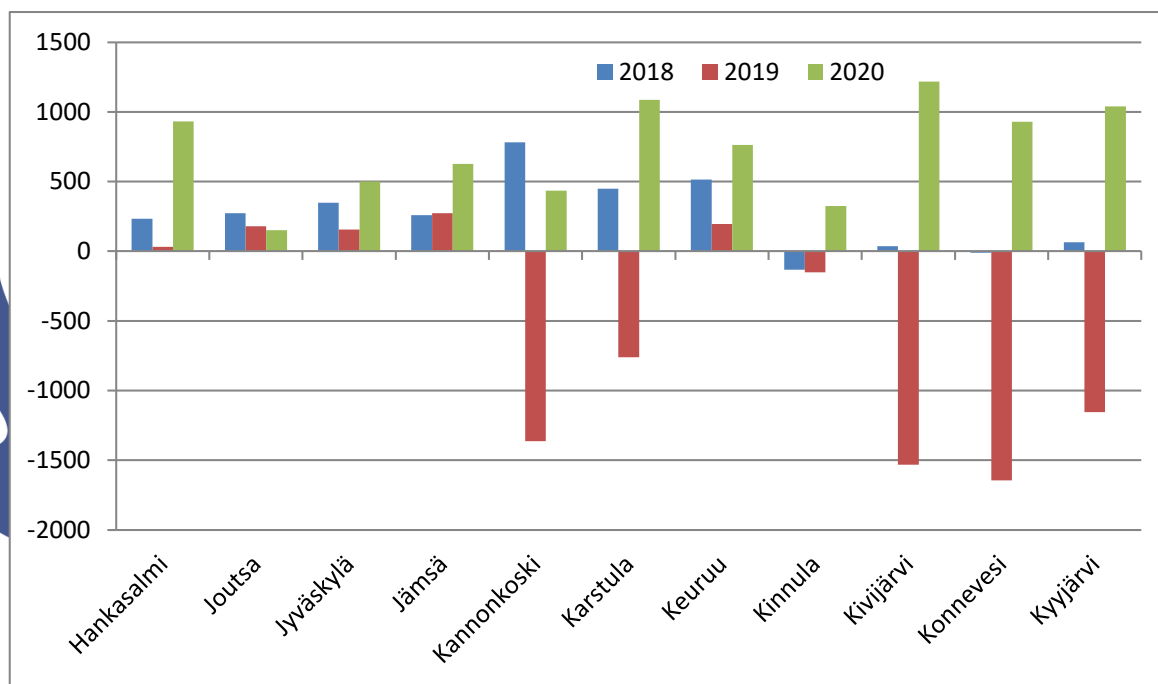

Kuten koko maassa, myös Keski-Suomen kunnissa vuosikatteen toteutuivat vahvoina vuonna 2020.

Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli Manner-Suomessa vain kaksi. Keski-Suomessa ei yhtään (edellisvuonna yhdeksän).

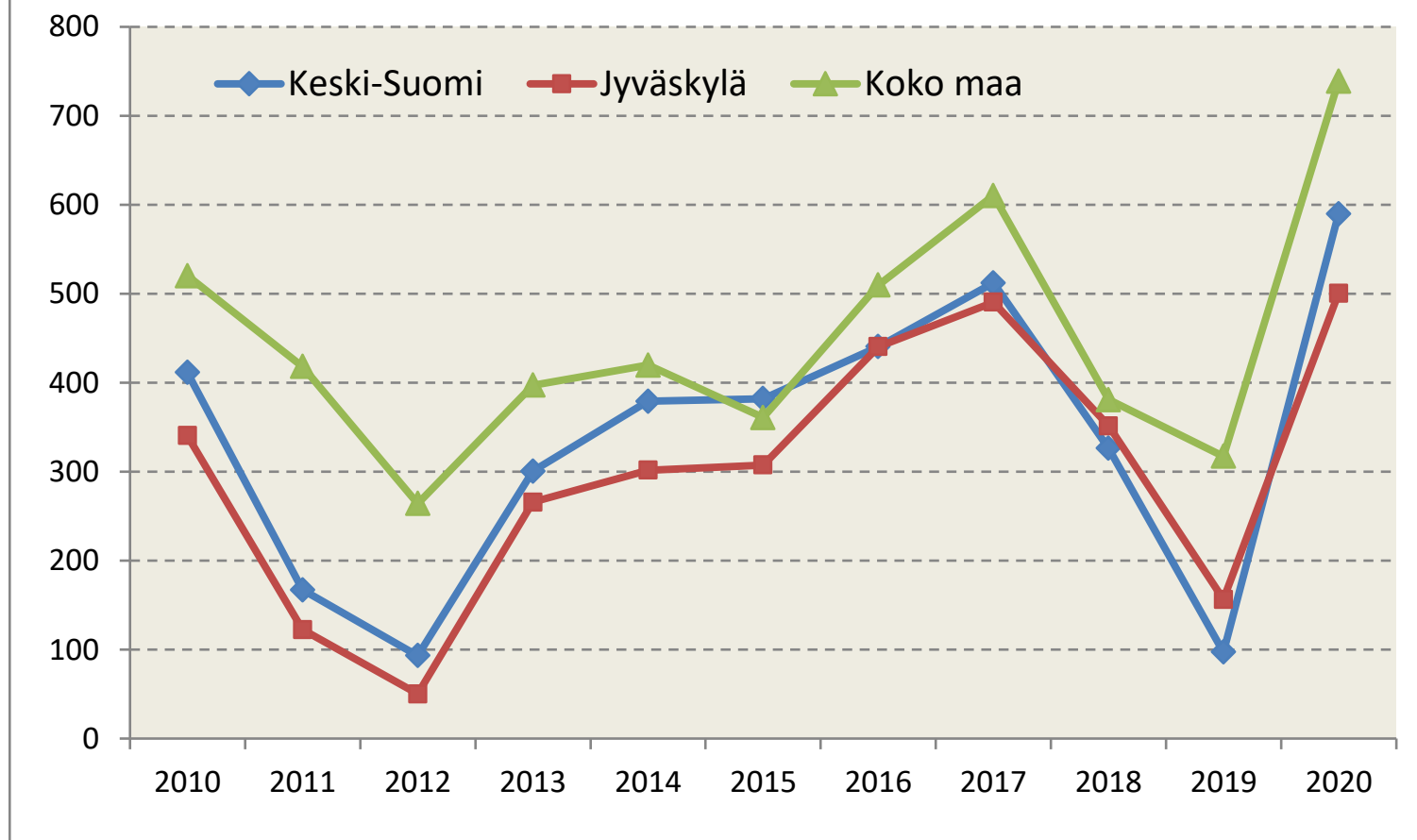
Vuosikate 2018-20, €/as.

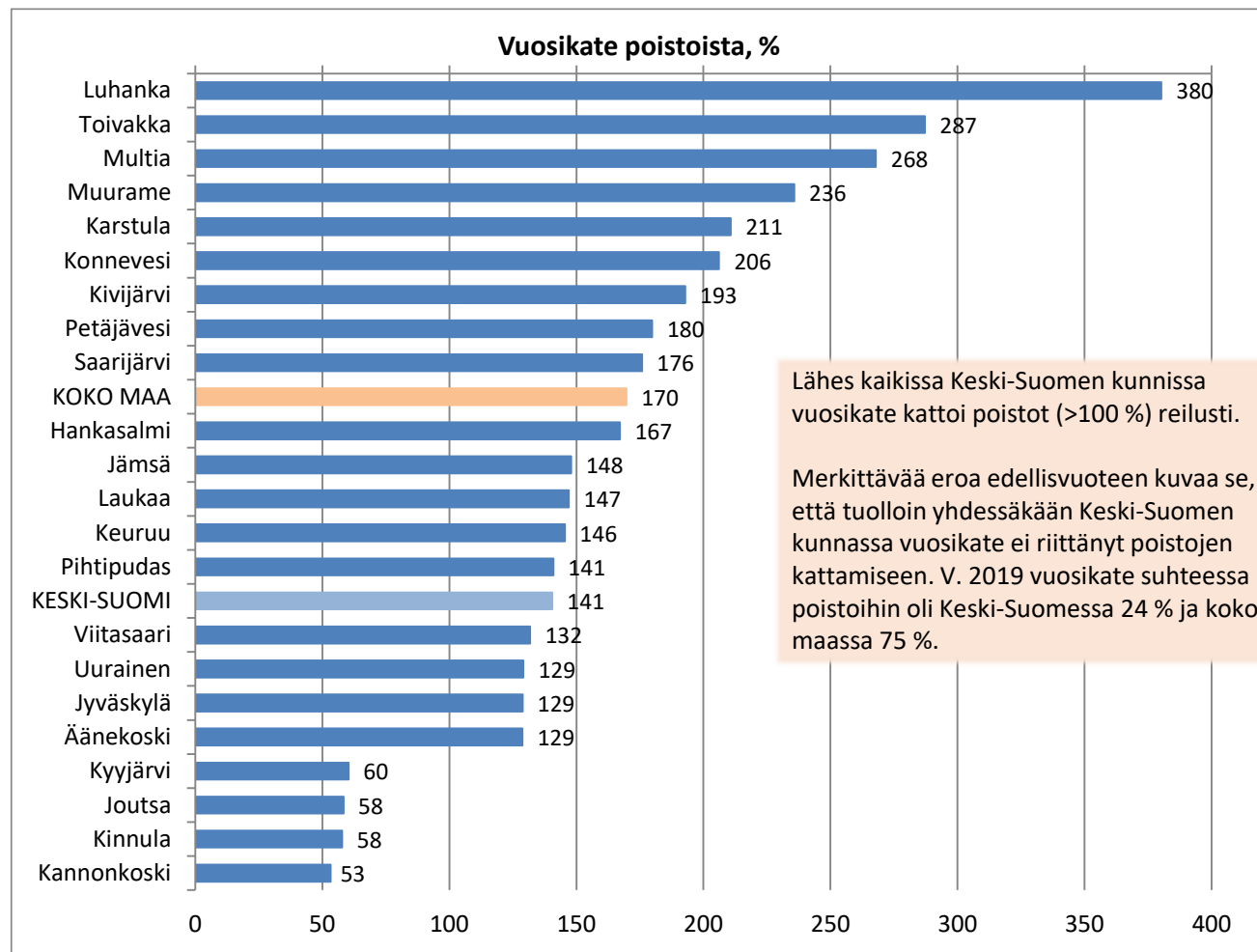
KESKI-SUOMEN LIITTO

Kuntien vuosikate, €/as. (vuoden 2020 hinnoin)

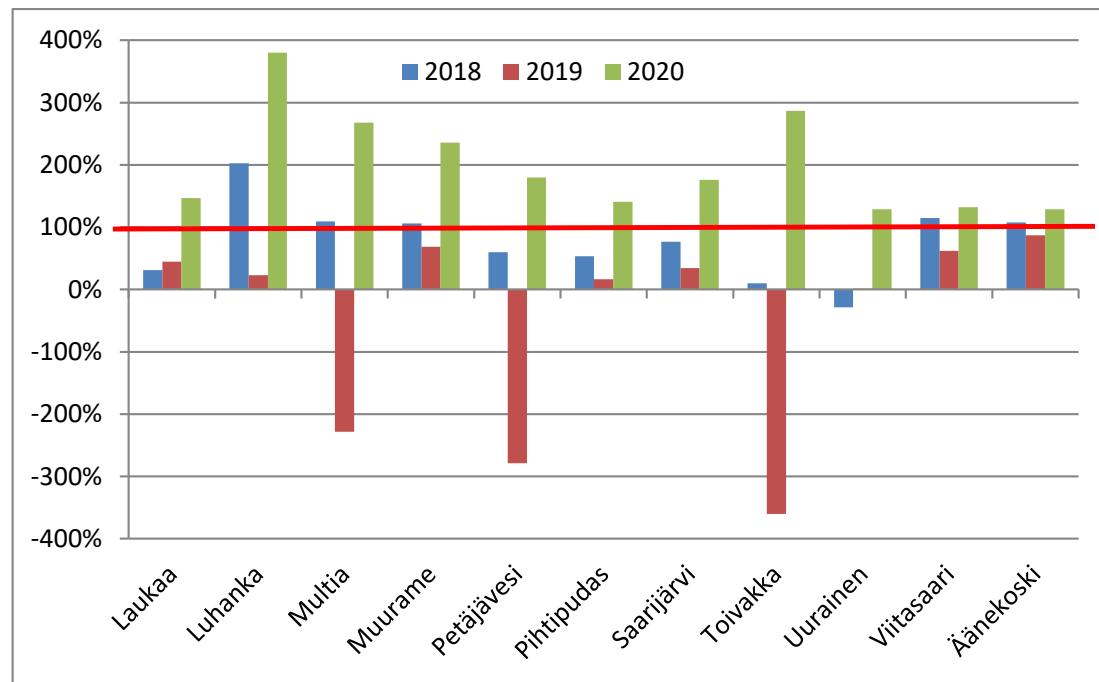
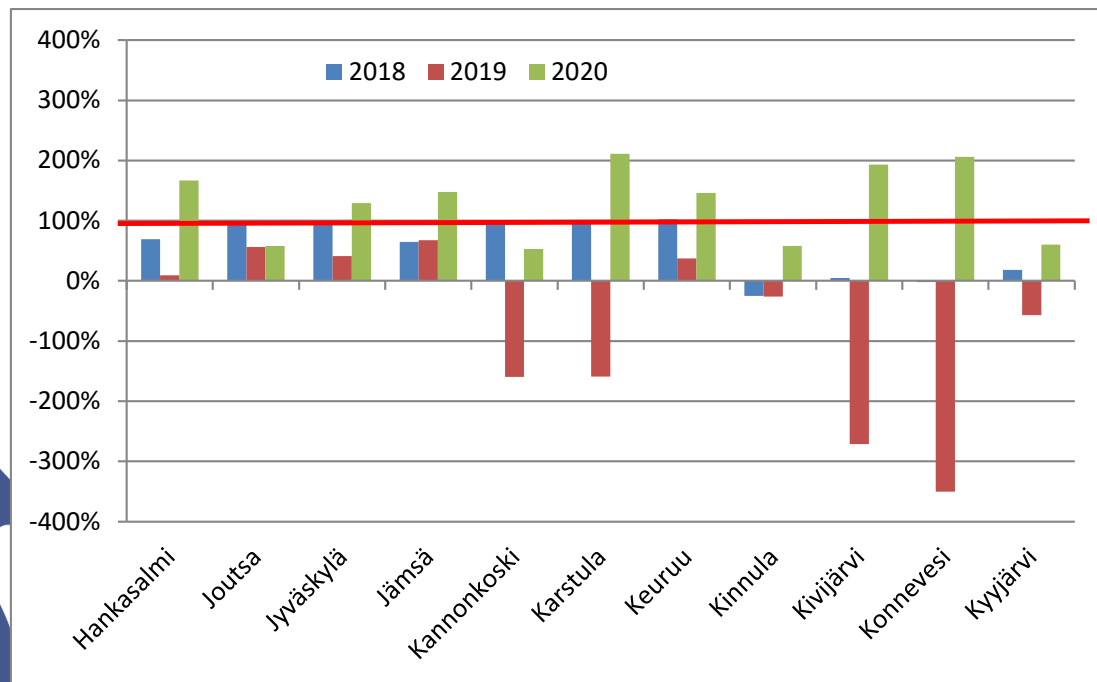

Vuosikate suhteessa poistoihin 2020, %

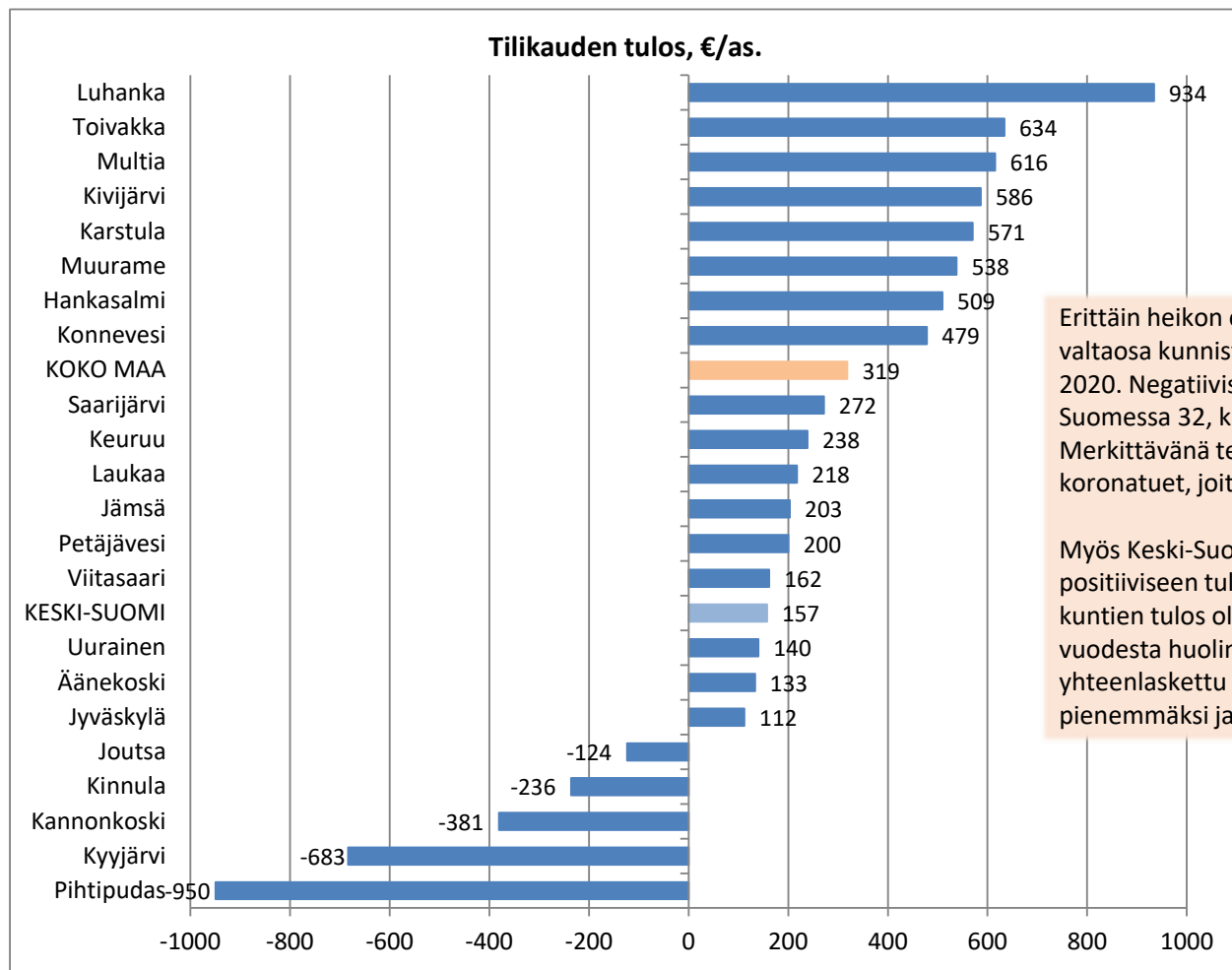

Vuosikate suhteessa poistoihin 2018-20, %

Tilikauden tulos 2020, €/as.

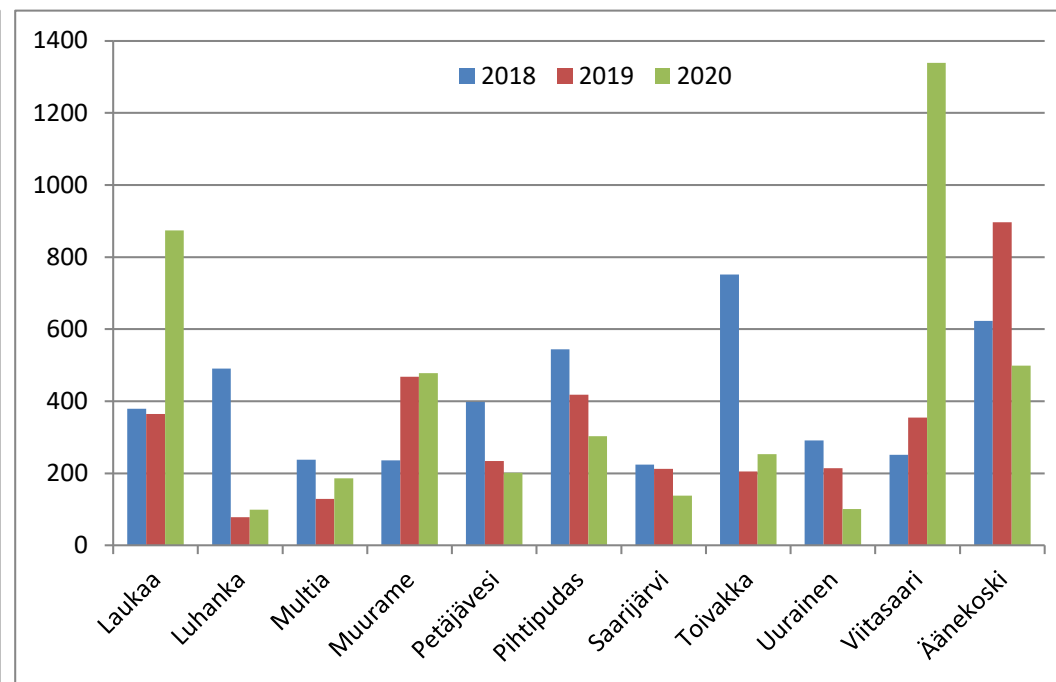
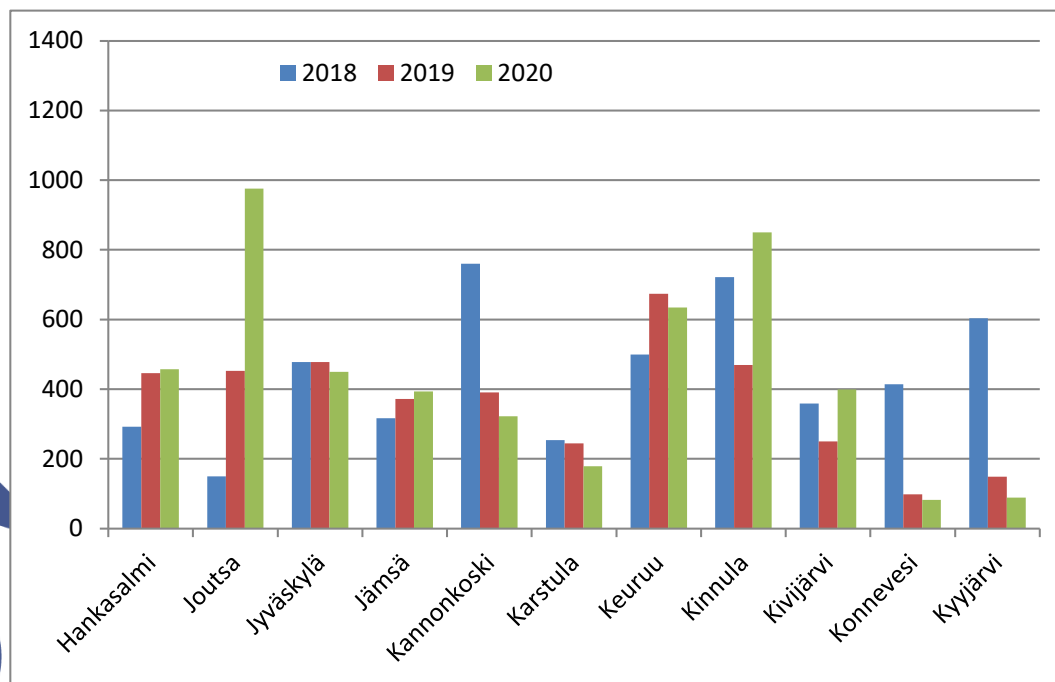

Erittäin heikon edellisvuoden jälkeen koko maassa valtaosa kunnista teki positiivisen tuloksen vuonna 2020. Negatiivisen tuloksen kuntia oli Manner-Suomessa 32, kun niitä edellisvuonna oli 223. Merkittävänä tekijänä hyvien tulosten taustalla oli koronatuett, joita kunnat saivat noin 3 mrd euroa.

Myös Keski-Suomessa suurin osa kunnista ylsi positiiviseen tulokseen. Edellisvuonna kaikkien kuntien tulos oli negatiivinen. Hyvästä kuntatalousvuodesta huolimatta Keski-Suomen kuntien yhteenlaskettu tulos jäi selvästi koko maata pienemmäksi ja oli maakuntien heikoimpien joukossa.

Investoinnit (brutto) 2018-20, €/as.

Keski-Suomen kuntien yhteenlasketut bruttoinvestoinnit:

v. 2018: 119 M€

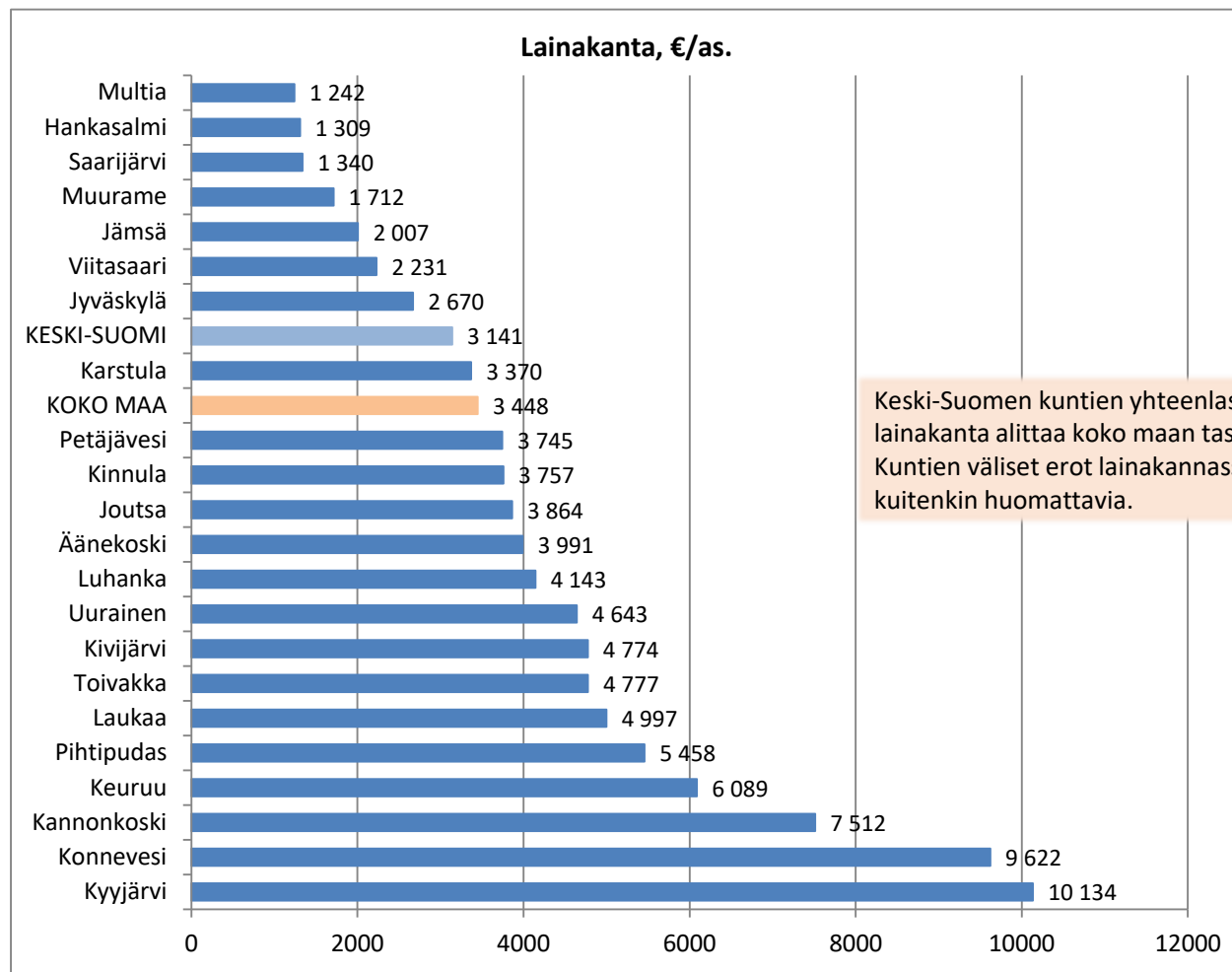
v. 2019: 126 M€

v. 2020: 131 M€

KESKI-SUOMEN LIITTO

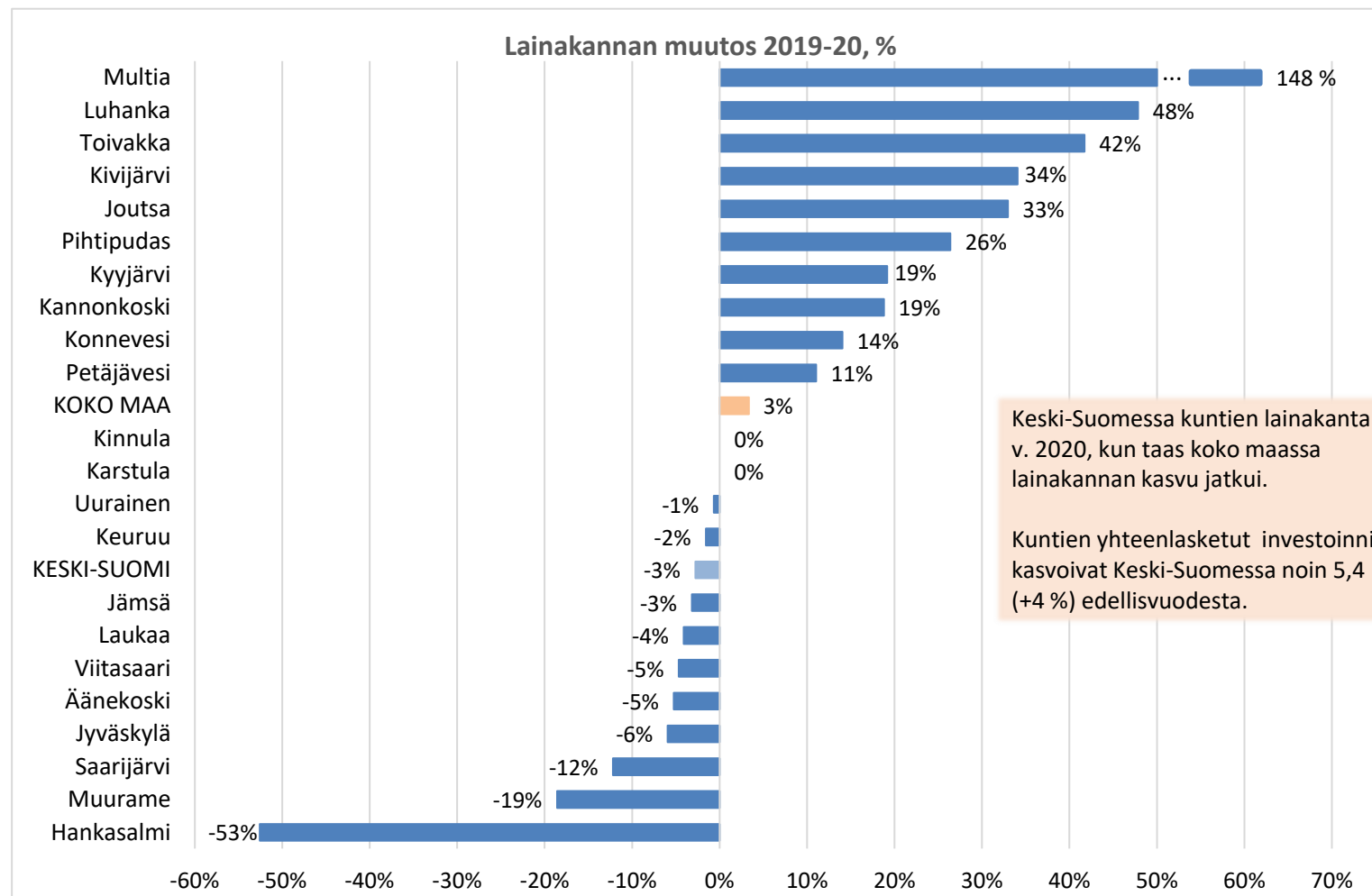
Lainakanta 2020, €/as.

Keski-Suomen kuntien yhteenlaskettu lainakanta alittaa koko maan tason. Kuntien väliset erot lainakannassa ovat kuitenkin huomattavia.

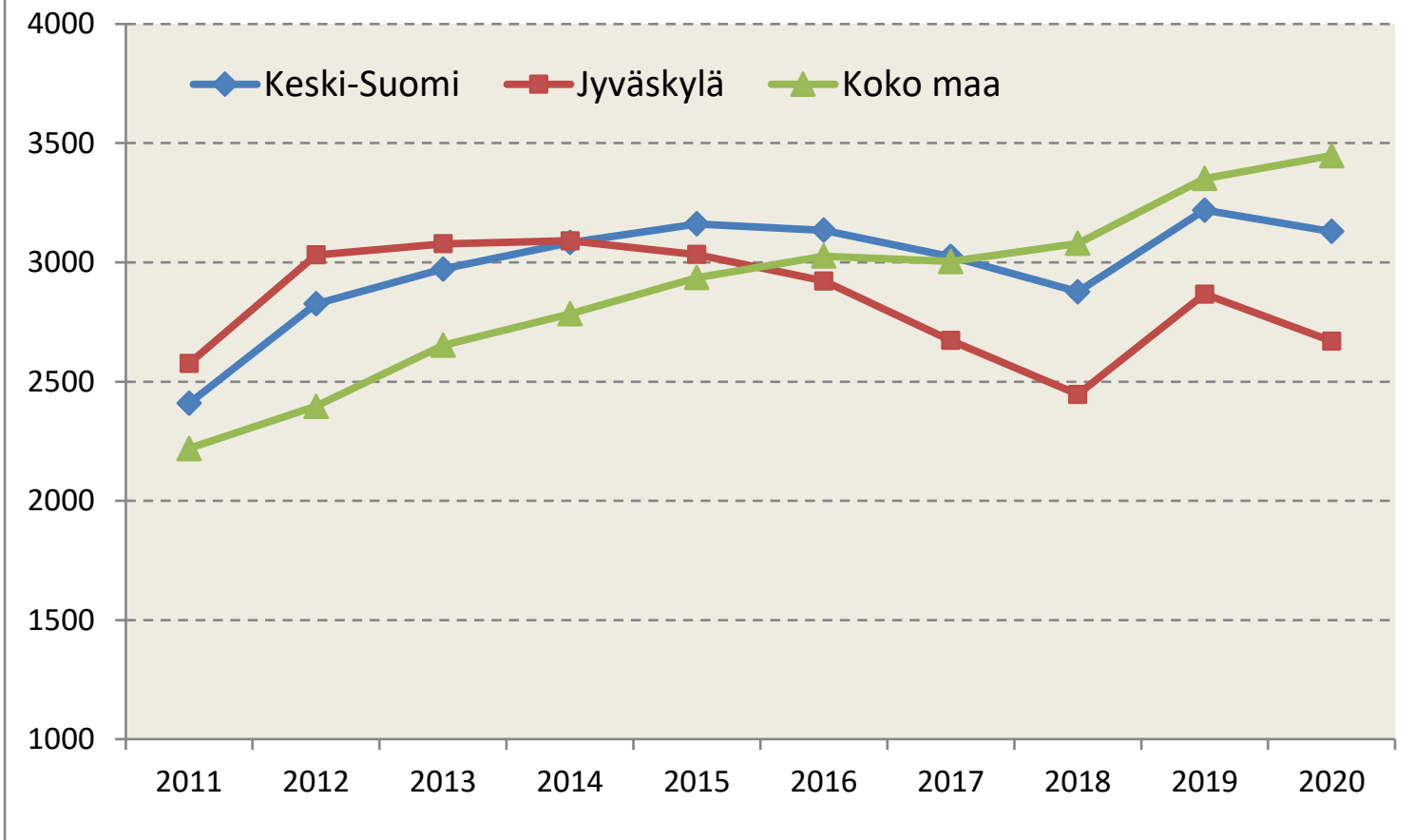

Lainakannan muutos 2019-20, %

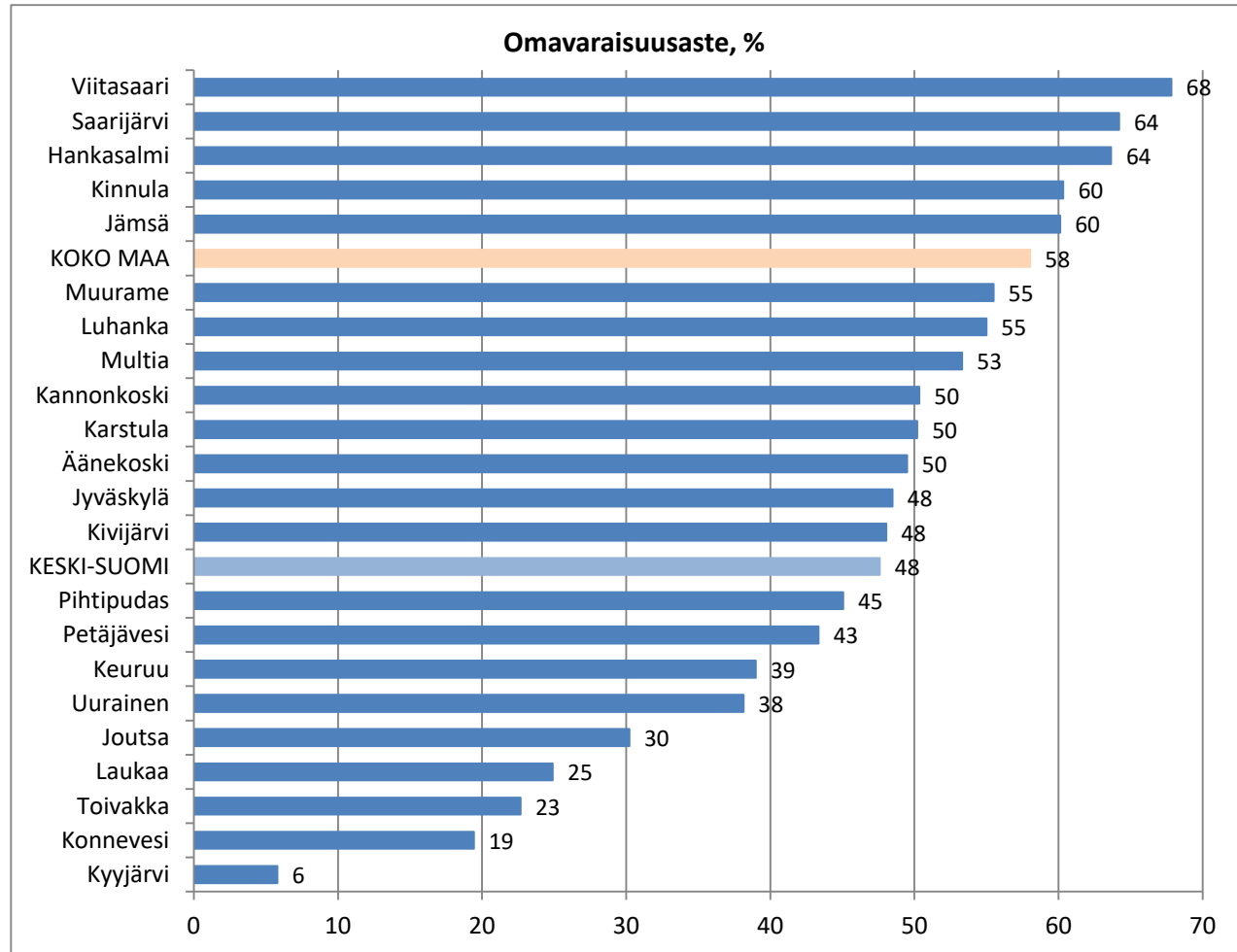
Kuntien lainakanta, €/as. (vuoden 2020 hinnoin)

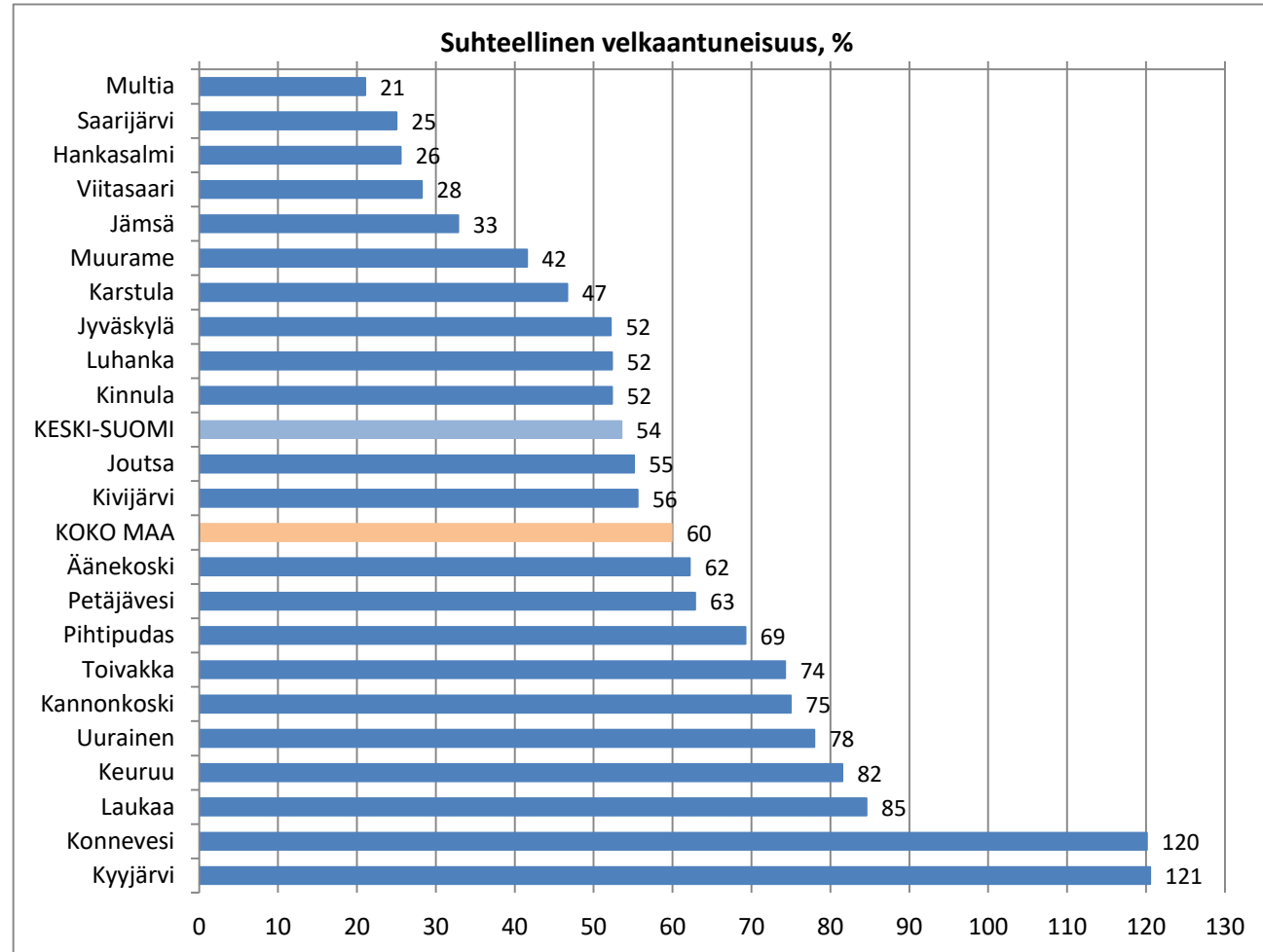
KESKI-SUOMEN LIITTO

Omavaraisuusaste 2020, %

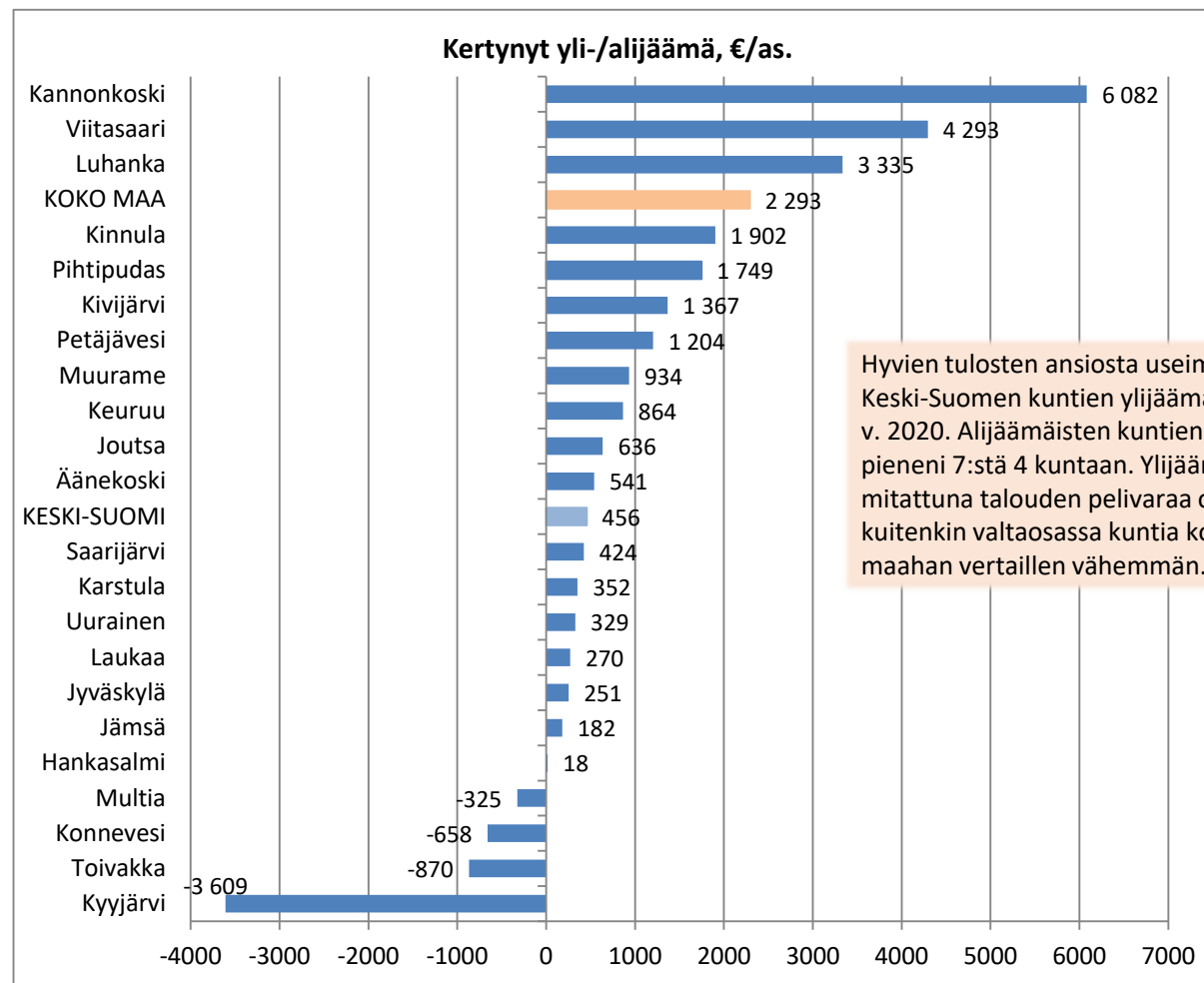

Suhteellinen velkaantuneisuus 2020, %

Kumulatiivinen yli-/alijäämä 2020, €/as.

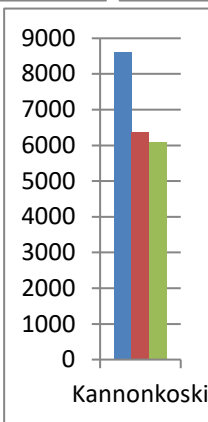
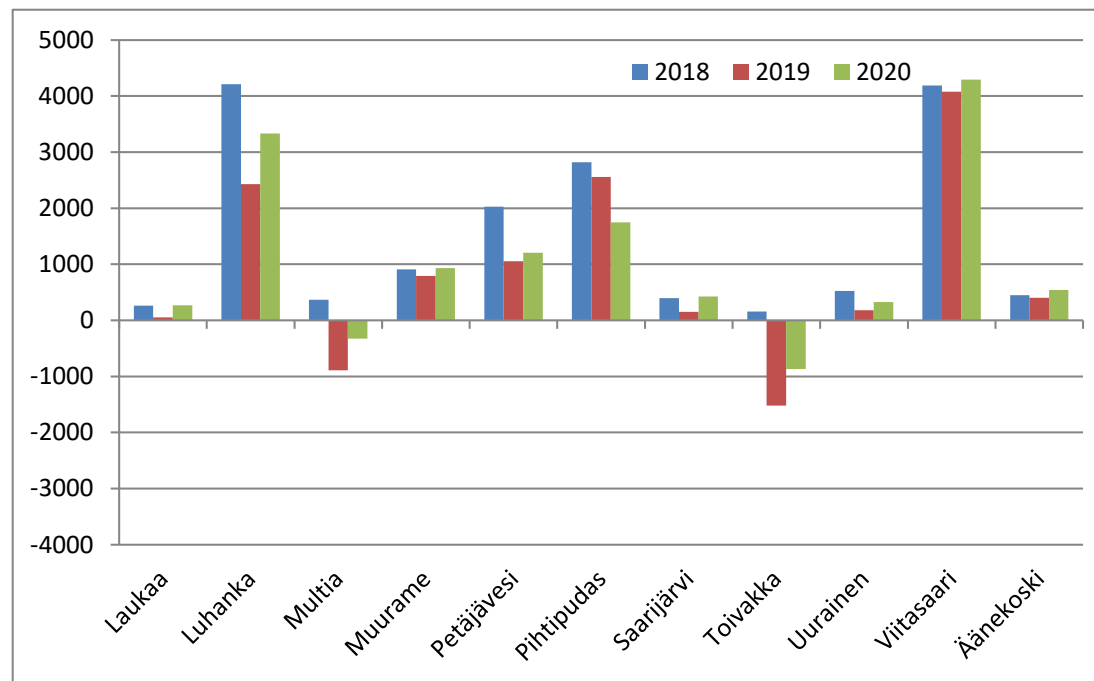
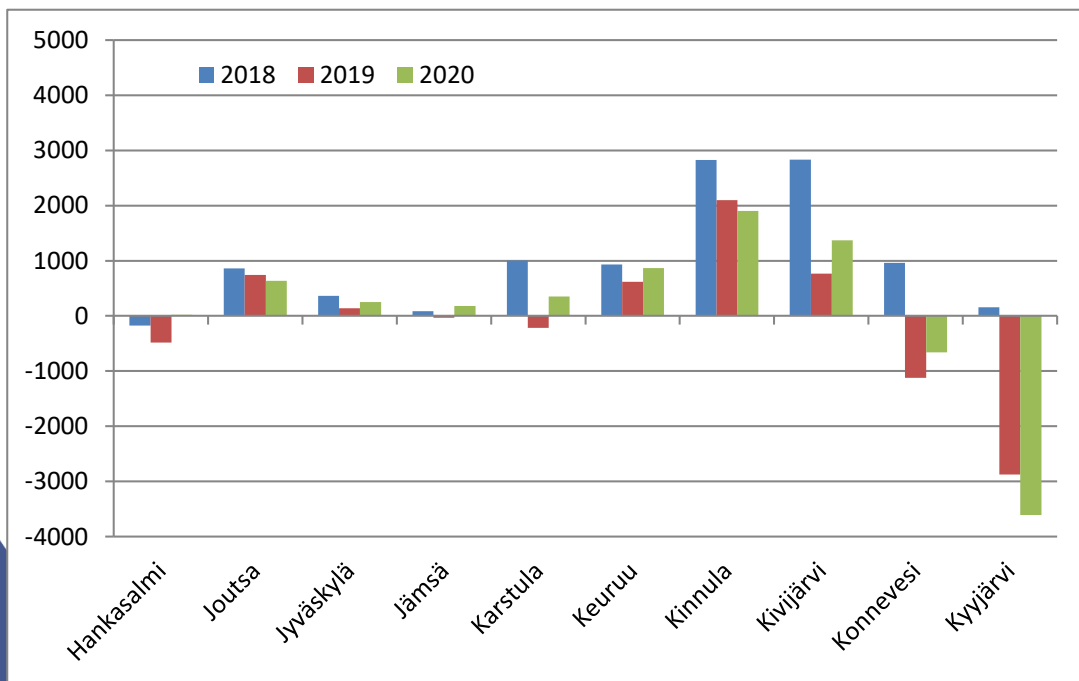

Hyvien tulosten ansiosta useimpien Keski-Suomen kuntien ylijäämää kasvoi v. 2020. Alijäämäisten kuntien määrä pieneni 7:stä 4 kuntaan. Ylijäämällä mitattuna talouden pelivaraa on kuitenkin valtaosassa kuntia koko maahan vertaillen vähemmän.

KESKI-SUOMEN LIITTO

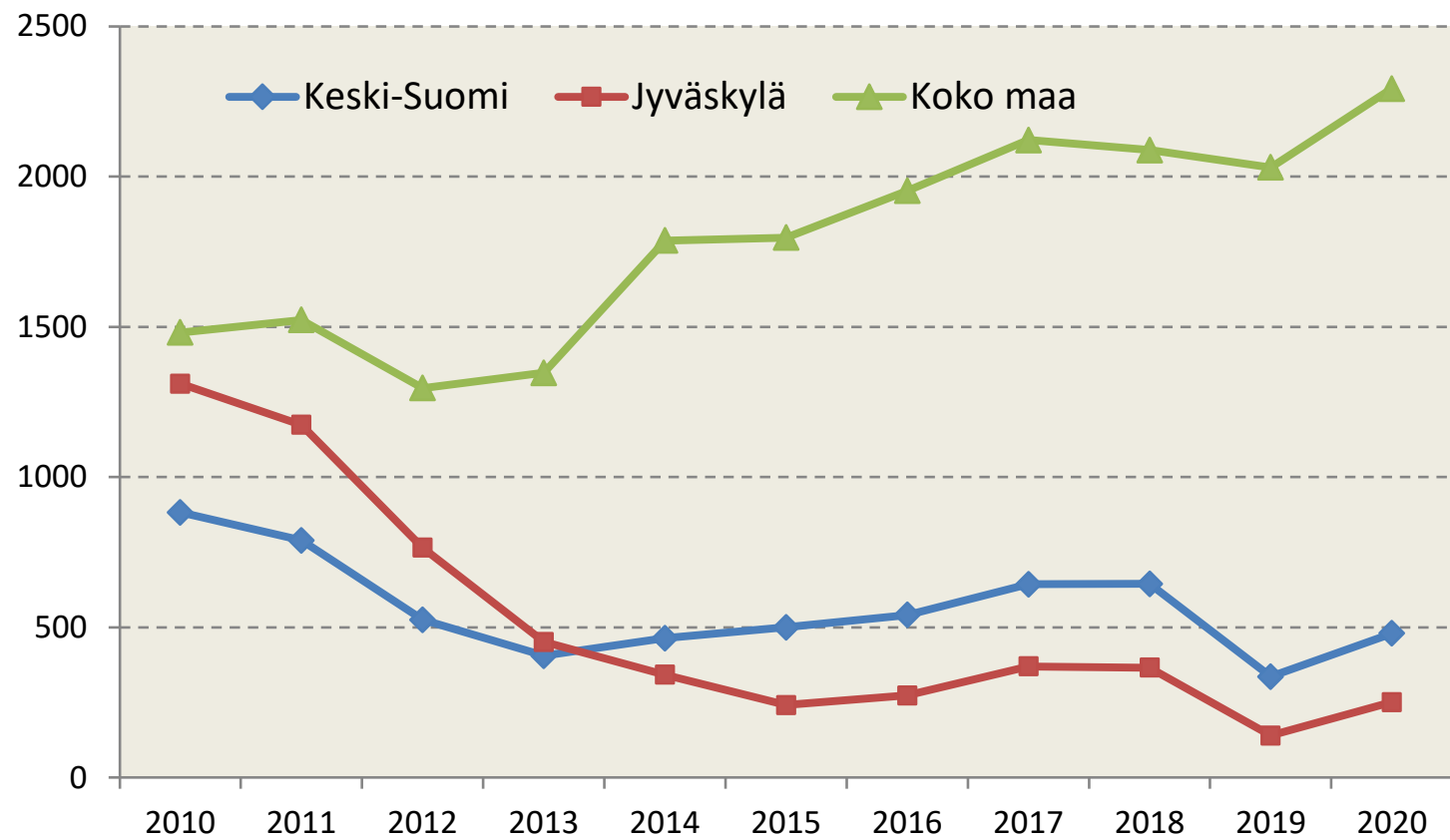
Kumulatiivinen yli-/alijäämä 2018-20, €/as.

KESKI-SUOMEN LIITTO

Kuntien kertynyt yli-/alijäämä, €/as. (vuoden 2020 hinnoin)

KESKI-SUOMEN LIITTO

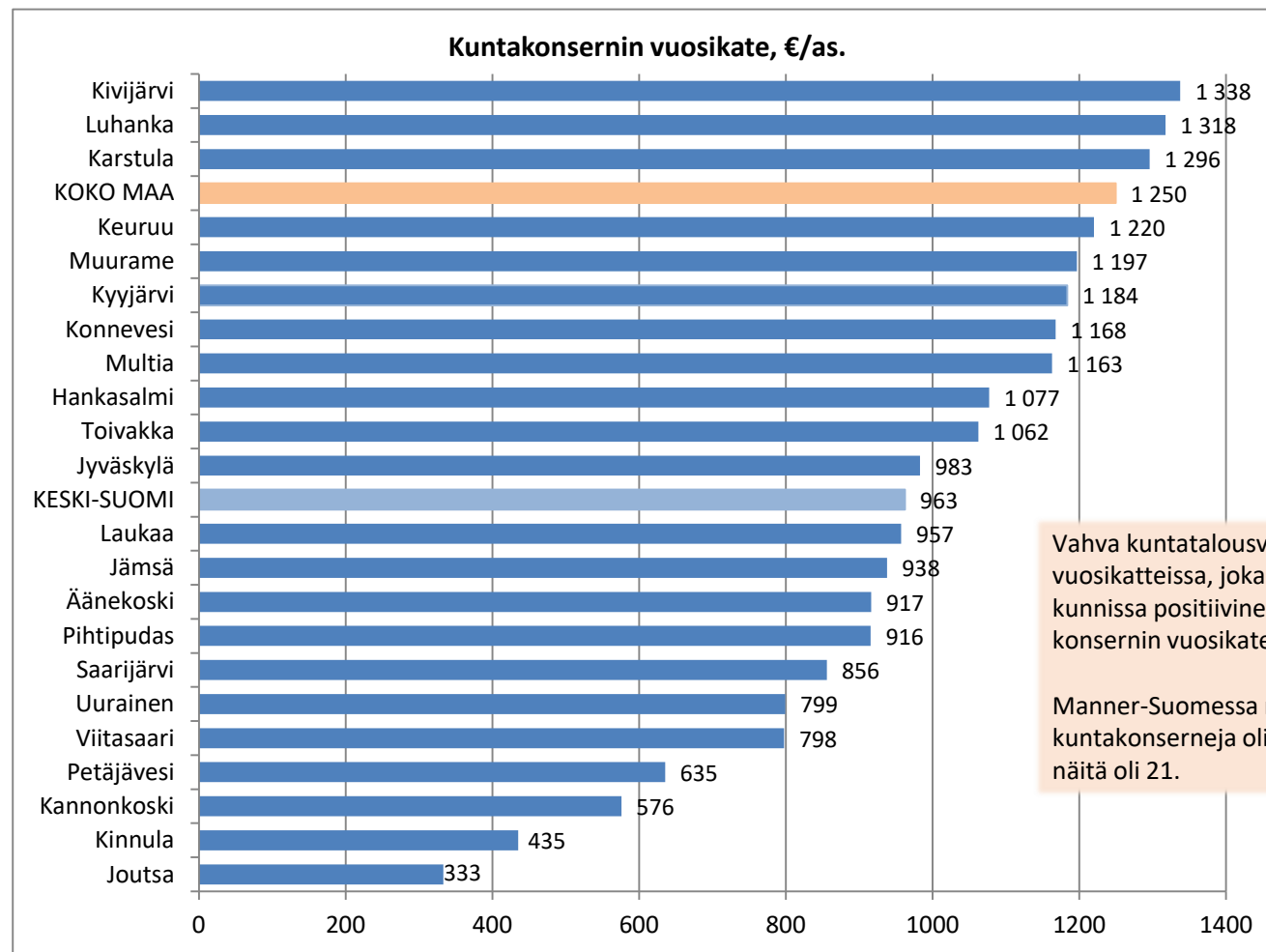
KUNTAKONSERNIEN TUNNUSLUKUJA JA ARVIOINTIMENETTELYN INDIKAATTORIT

KESKI-SUOMEN LIITTO

Kuntakonsernin vuosikate 2020, €/as.

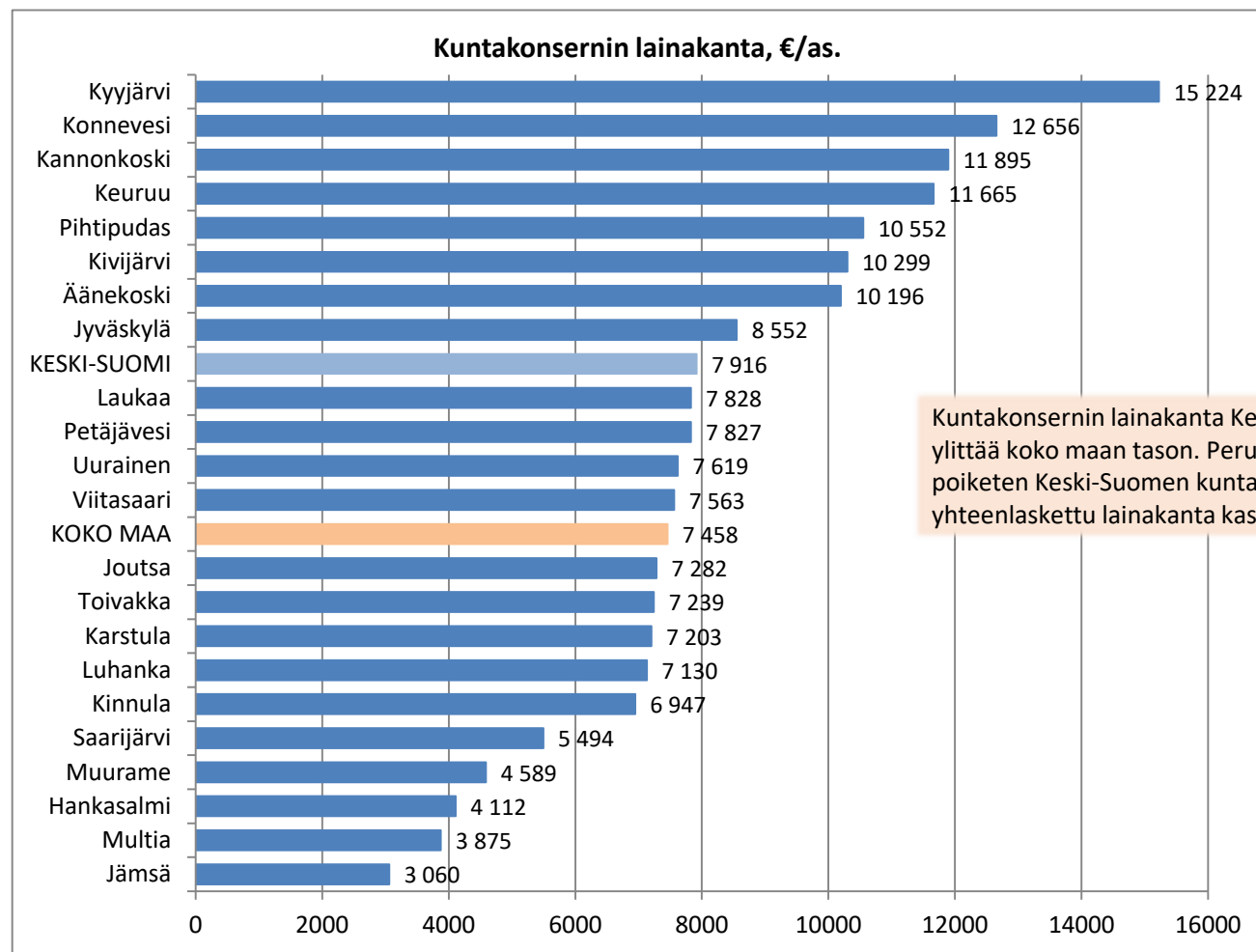

Vahva kuntatalousvuosi näkyi myös konsernien vuosikatteissa, joka oli kaikissa Keski-Suomen kunnissa positiivinen. Edellisvuonna yhdeksän konsernin vuosikate oli negatiivinen.

Manner-Suomessa negatiivisen vuosikatteen kuntakonserneja oli yksi, kun edellisvuonna näitä oli 21.

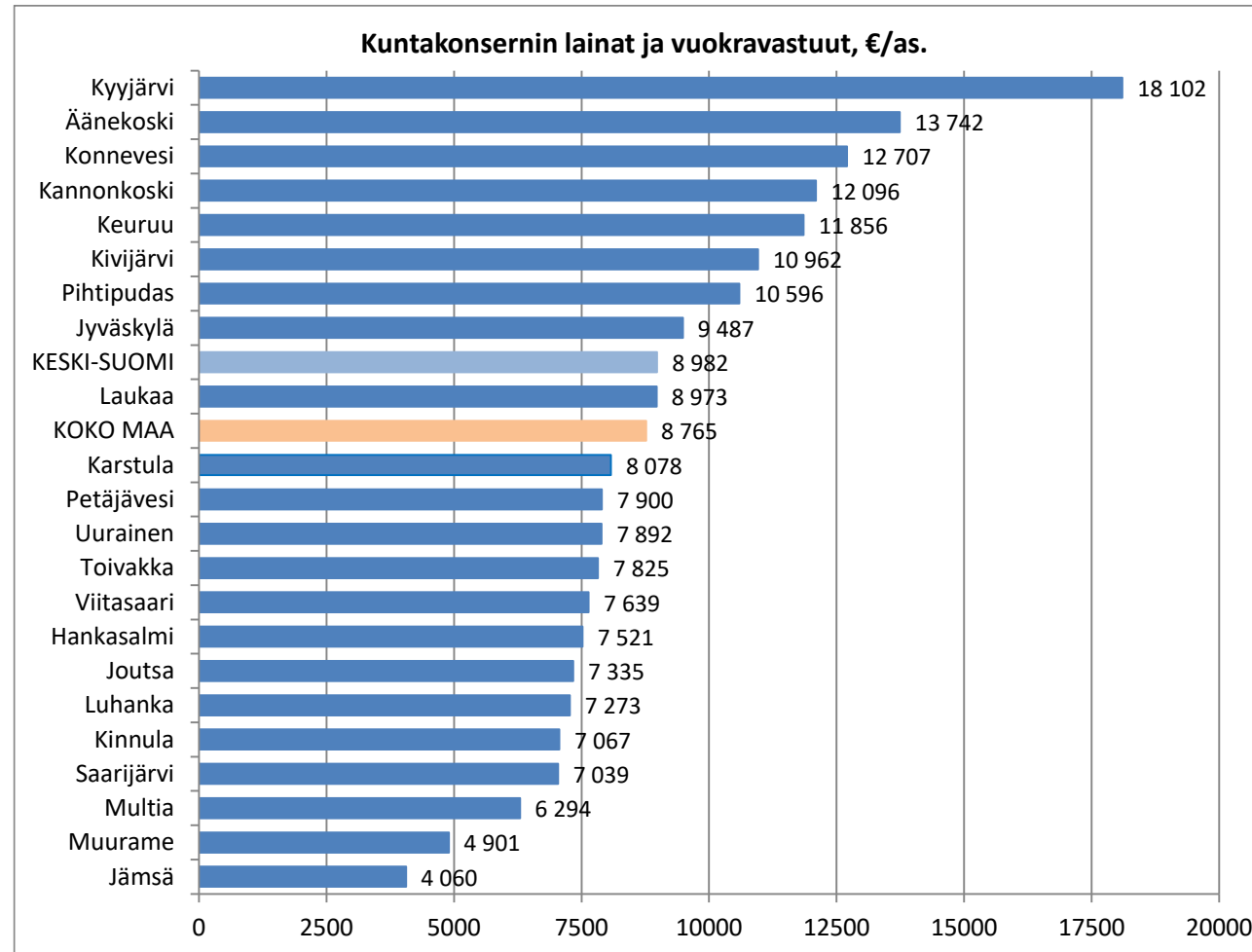
Kuntakonsernin lainakanta 2020, €/as.

Kuntakonsernin lainakanta Keski-Suomessa ylittää koko maan tason. Peruskunnasta poiketen Keski-Suomen kuntakonsernien yhteenlaskettu lainakanta kasvoi hieman.

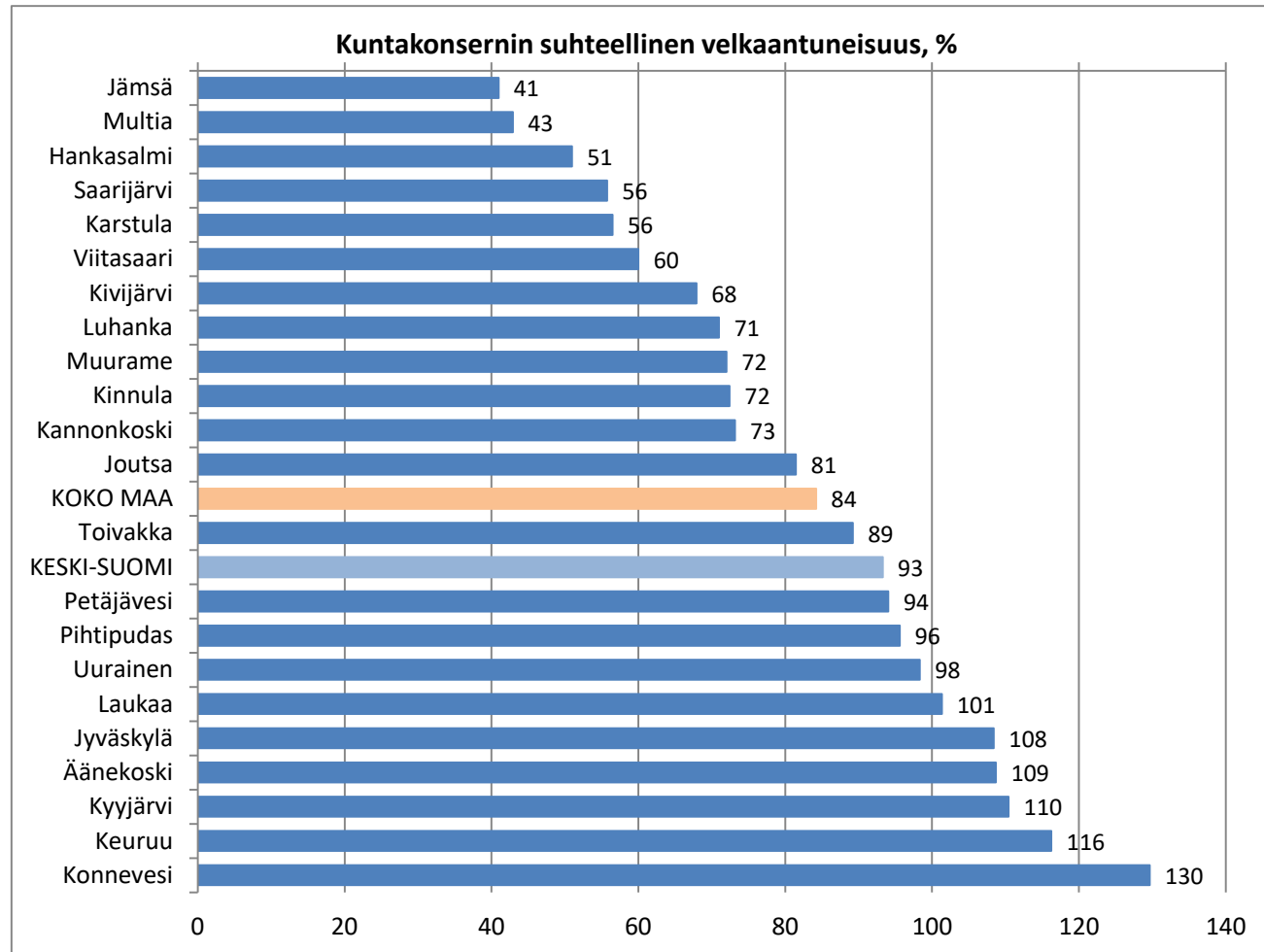

Kuntakonsernin lainat ja vuokravastuut 2020, €/as.

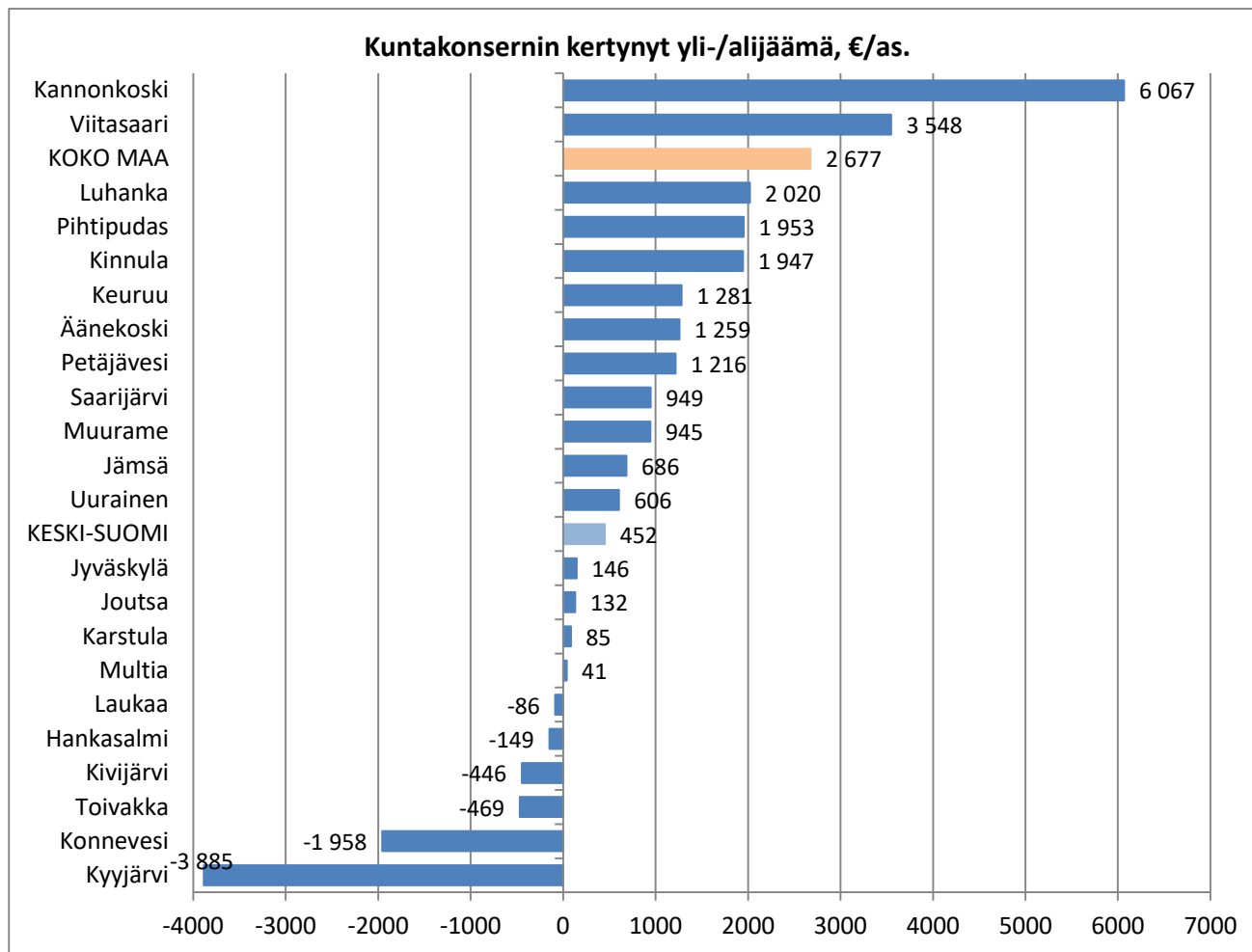

Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus 2020, €/as.

Kuntakonsernin kertynyt yli- ja alijäämä 2020, €/as.

Arviointimenettelyn indikaattorit vuodesta 2015 alkaen (sovellettiin ensimmäisen kerran v. 2017 ja sovelletaan v. 2021 saakka)

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos

- kunta ei ole kattanut **kunnan taseeseen** kertynyttä alijäämää neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien, tai
- jos kertynyt alijäämä on **kuntakonsernin** viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 €/as. ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €/as., tai
- kahtena vuonna peräkkäin ovat täyttyneet seuraavat raja-arvot:
 - kuntakonsernin vuosikate ilman harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta on negatiivinen
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 %-yksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti
 - asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 %:lla
 - kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 %

** Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa 4. vuonna tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Uudet arviointimenettelyn indikaattorit (laki tuli voimaan 1.3.2019)

Sovelletaan ensimmäisen kerran v. 2022 (tilinpäätösvuosiin 2020-21)

Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos

- kunta ei ole kattanut **kunnan taseeseen** kertynyttä alijäämää neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien, tai
- jos kertynyt alijäämä on **kuntakonsernin** viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 €/as. ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €/as., tai
- kahtena vuonna peräkkäin ovat täyttyneet kaikki seuraavat raja-arvot:
 - kuntakonsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %
 - kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 %-yksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti
 - asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 %:lla
 - kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8

Tilinpäätöksiin liittyviä kuntakohtaisia lisätietoja / huomioitavaa

Hankasalmi: Satunnaisia tuottoja 645 000 euroa (myyntivoitto kiinteistökaupasta). Poistot sisältävät kertaluonteisen poiston noin 1,1 miljoonaa euroa (koulun alaskirjaus).

Joutsa: Kertaluontoinen alaskirjaus 70 000 euroa, Joutsan Ekokaasun yrityssaneerauksen vuoksi.

Karstula: Ylimääräisiä poistoja tehtiin harkinnanvaraisen valtionosuuden verran (taseesta poistuneet/poistuvat rakennukset).

Kinnula: Sisältää Kinnulan Vuokratalojen osakkeiden arvonalentumista 254 033 euroa yhtiön alasajosta johtuen.

Konnevesi: Kirjattiin tulosvaikutteisesti Valokuituverkkojen saaminen 552 000 euroa.

Kyyjärvi: Osakkeiden arvoon tehtiin kertaluonteiset arvonalennukset yhteensä 1 862 092 euroa.

Multia: Kunnan tulos sisältä 27 770 euroa käyttöomaisuuden myyntivoittoja.

Muurame: Peruskunnan tilinpäätöksessä on esitetty tehtäväksi 4 Meuron investointivaraus, ilman tätä varausta tilikauden tulos olisi 5,524 Meuroa.

Pihtipudas: KSVH velkasaneerauksen vaikutus tulokseen on -4 564 377 euroa.